

RAADSINFORMATIEBRIEF

17R.00936

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 9 januari 2018
Portefeuillehouder(s) : wethouder Koster
Portefeuille(s) : Sociaal domein
Contactpersoon : A. van Velden & E. de Wit
Tel.nr. :
E-mailadres : velden.a@woerden.nl, wit.e@woerden.nl

17R.00936

Onderwerp:

Analyse wonen met zorg

Kennisnemen van:

Het rapport: 'Wonen met zorg, analyse vraag en aanbod, kansen en knelpunten'

Inleiding:

Gemeenten moeten er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en moeten de ondersteuning bieden die hiervoor nodig is. Het gaat dan niet alleen om ondersteuning op het gebied van zorg en welzijn, in de buurt of thuis. Het gaat dan ook om een passende woning/woonvorm. In een inclusieve samenleving moet iedereen naar zijn/haar behoefte kunnen wonen met de daarbij gewenste of noodzakelijke ondersteuning.

We constateren dat het aanbod aan woningen en overige woonvormen nu al niet goed aansluit op de behoefte van onze inwoners en dat deze discrepantie alleen maar toe gaat nemen als méér mensen vanuit (beschermde) instellingen weer terugkeren naar een gewone woning. Het aanbod ontbreekt, is niet geschikt of sluit niet aan op de behoeften van de mensen.

Maatschappelijke professionals en zorgprofessionals signaleren daarbij dat er teveel mensen dakloos zijn of dreigen te worden. Voor hen is in veel gevallen een tussenstap nodig, een tijdelijke opvang, waarna er ook voor hen weer een goede, passende woning moet zijn. Het tekort aan een passend woningaanbod is onder andere zichtbaar bij de tijdelijke opvangvoorzieningen waar de uitstroom naar reguliere woningen stagneert.

Dit alles maakt het noodzakelijk om in beeld te krijgen wat het huidige aanbod is aan woningen en woonvoorzieningen in het sociaal domein, waar tekorten zijn en op welke manier deze tekorten aangevuld kunnen worden.

Voorliggend rapport is een analyse van het aanbod van en de behoefte aan tijdelijke en permanente woningen en woonvoorzieningen voor de inwoners die een passende woning of woonvorm nodig hebben, al dan niet met zorg en ondersteuning.

De focus bij de inventarisatie ligt bij de lokale voorzieningen en de lokale woonvraag. Er is een onderscheid gemaakt tussen permanente en tijdelijke woon- en opvangvoorzieningen. De uitwerking van zorg en begeleiding thuis of in de buurt is niet meegenomen bij de inventarisatie maar wel beschreven bij het aanbod. Parallel hieraan wordt gewerkt aan een verdere uitwerking van de benodigde zorg en ondersteuning bij de mensen thuis of in de directe omgeving.

Op dit moment weten we nog niet wat de exacte gevolgen zijn van de afbouw van maatschappelijke opvang en beschermd wonen op regionaal gebied: welke mensen opnieuw hun plek moeten krijgen in Woerden, wat dit betekent voor het wonen en voor de zorg en begeleiding thuis of in de buurt. We blijven dit monitoren en zodra meer informatie bekend is, wordt bekeken welke aanvullende maatregelen en afspraken er nodig zijn.

Uit de inventarisatie volgen diverse acties om het woonaanbod te vergroten en beter aan te laten sluiten op de behoefte die er nu is. Het rapport is tevens de basis voor het gesprek met onze samenwerkingspartners, zoals de woningcorporatie en zorgpartijen, om het aanbod aan woon- en opvangvoorzieningen in het sociaal domein te verbeteren.

Kernboodschap:

Maatschappelijke opvangvoorzieningen

Maatschappelijke opvangvoorzieningen zijn bedoeld voor mensen die tijdelijk niet in staat zijn thuis te wonen of dakloos zijn. Het gaat om een breed scala aan inwoners zoals mensen met een psychische aandoening of een (licht)verstandelijke beperking als ook mensen die door omstandigheden, zoals schulden, huiselijk geweld of een (mentaal) moeilijke periode in het leven, dakloos zijn of dakloos dreigen te worden. Zij hebben naast onderdak in de meeste gevallen ook begeleiding nodig om hun leven weer op de rit te krijgen. Het aantal maatschappelijke opvangplekken in Woerden is beperkt. Er zijn met name een paar doelgroepen waar nu een tekort aan opvang voor is in Woerden:

- Het aantal opvangplekken voor alleenstaanden die tijdelijk onderdak nodig hebben is niet voldoende.
- Er is slechts een zeer beperkt aantal opvangplekken voor jongeren in Woerden.
- Er is geen opvang voor ouder(s) met kind(eren)..
- Er is geen tijdelijke opvang beschikbaar voor cliënten met een lichte zorgvraag. Deze groep komt vaak niet meer in aanmerking voor beschermde woonvormen, maar de stap naar wonen met ambulante begeleiding (vanuit Wmo) is soms te groot.

Permanente woonvoorzieningen

Het huidige aanbod aan geschikte woningen is voldoende. Niet alle geschikte, gelijkvloerse, woningen worden echter ook daadwerkelijk bewoond door de doelgroep voor wie deze woningen het meest geschikt zijn. Doorstroming is een van de instrumenten om deze woningen vrij te maken voor de doelgroep.

Het huidige aanbod aan intramurale woonvoorzieningen in Woerden voor ouderen, lichamelijke gehandicapten, (licht) verstandelijk gehandicapten en de GGZ-doelgroep is in theorie voldoende. In de praktijk is het aanbod echter niet altijd passend bij de persoon of het gezin in kwestie of is er niet altijd op het juiste moment een woonplek beschikbaar. Zo blijven ouderen zo lang mogelijk thuis wonen en is er niet altijd een woonplek op het moment dat deze, soms onverwachts en op korte termijn, wel nodig is. Verpleeghuisplekken zijn echter niet te realiseren zonder toestemming van het zorgkantoor. Wonen in een verpleeghuis is ook niet altijd de wens en wil men zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen met de benodigde hulp.

Uitstroom

Er zijn niet voldoende woningen beschikbaar voor de uitstroom van mensen uit de (tijdelijke) maatschappelijke opvang. Het gaat dan niet alleen om woningen maar ook om kamers/studio's voor jongeren een éénpersoonshuishoudens. In de prestatieafspraken met Groenwest is opgenomen dat *nadere* afspraken gemaakt worden over het aantal corporatiewoningen dat jaarlijks wordt toegewezen aan mensen die uitstromen uit instellingen voor maatschappelijke opvang en eventueel ex-gedetineerden. Op basis van de resultaten uit dit onderzoek wordt deze afspraak uitgewerkt.

Financiën:

N.v.t.

Vervolg:

De analyse is een opstap naar diverse acties. In hoofdstuk 12 van het rapport is een overzicht te vinden van voorgestelde acties, waar mogelijk voorzien van een (streef)planning.

Bijlagen:

Het rapport: 'Wonen met zorg, analyse vraag en aanbod, kansen en knelpunten' (17.023906)

De secretaris,

b/a

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

M.H. Brander

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

Wonen met zorg

Analyse vraag en aanbod, kansen en knelpunten

14 januari 2018

Inhoudsopgave

Leeswijzer

Het rapport start met een **samenvatting** van de belangrijkste resultaten en aanbevelingen.

In **deel 1** zijn de aanleiding en de belangrijkste **kaders** beschreven.

In **deel 2** is de beschrijving van de diverse **permanente woonvoorzieningen per doelgroep**, de tekorten en overschotten, nieuwe woonvormen en de acties. Elk hoofdstuk start met een samenvatting.

In **deel 3** staan **de tijdelijke opvangvoorzieningen per doelgroep**, de tekorten en overschotten aan opvangplekken en per doelgroep, het benodigd aantal woningen/woonvormen voor uitstroom en de acties waaronder afspraken met GroenWest over het beschikbaar stellen van voldoende woningen voor uitstroom. **Elk hoofdstuk start met een samenvatting.**

In **bijlage 1 'begripsbepaling'** zijn de **diverse vormen van wonen met zorg** en de **relevante wetten** beschreven.

In **bijlage 2 'zorgprofielen'** is een overzicht opgenomen van de **zorgprofielen** en de daarbij gebruikte **afkortingen**.

Samenvatting	4
Permanente woonvoorzieningen.....	4
Maatschappelijke opvangvoorzieningen	6
Woningen voor uitstroom.....	7
Deel 1: Aanleiding en kaders	8
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding.....	9
1.2 Focus en afbakening.....	9
1.3 Rol van de gemeente.....	10
2 Relevante wetgeving, beleid en ontwikkelingen.....	12
2.1 Wet maatschappelijke ondersteuning	12
2.2 Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16.....	12
2.3 Routekaart Woerden Inclusief	13
Deel 2: permanente woningen en woonvoorzieningen	14
3 Ouderen (VV) en mensen met een lichamelijke beperking (LG)	15
3.1 Doelgroep ouderen en mensen met een lichamelijke beperking	15
3.2 Geschikt en verzorgd wonen	15
3.3 Beschut en intramuraal wonen	17
3.4 Nieuwe woonvormen voor ouderen	18
4 Mensen met een (licht) verstandelijke beperking ((L)VG)	20
4.1 Doelgroep (licht) verstandelijk gehandicapten	20
4.2 Beschrijving woonvoorzieningen (licht) verstandelijk gehandicapten	20
4.3 Voorzieningen voor (licht)verstandelijk gehandicapten in Woerden	21
4.4 Nieuwe vormen van (geclusterd) wonen voor (licht) verstandelijk gehandicapten	21
4.5 Tekorten/overschotten	22
4.6 Uitstroom	22
4.7 Acties en partners	22
5 Mensen met een psychische aandoening (GGZ)	24
5.1 Doelgroep geestelijke gezondheidszorg.....	24
5.2 Beschrijving woonvoorzieningen geestelijke gezondheidszorg	24
5.3 Woonvoorzieningen geestelijke gezondheidszorg in Woerden.....	25
5.4 Nieuwe vormen van (geclusterd) wonen geestelijke gezondheidszorg.....	25
5.5 Tekorten/overschotten	26
5.6 Acties en partners	26

Deel 3: tijdelijke woon- en opvangvoorzieningen	27
6 Tijdelijkheid en diversiteit aan doelgroepen	28
6.1 Tijdelijkheid en doorstroming	28
6.2 Doelgroepen	28
7 Daklozenopvang	30
7.1 Omschrijving daklozenopvang	30
7.2 Doelgroep(en) daklozenopvang	30
7.3 Daklozenopvang in Woerden en de regio	30
7.4 Uitstroom	30
7.5 Tekorten/overschotten	30
7.6 Acties en partners	30
8 Maatschappelijke opvang, tussenvoorzieningen	31
8.1 Omschrijving tussenvoorziening	31
8.2 Doelgroep(en) tussenvoorziening	31
8.3 Voorzieningen in Woerden	31
8.4 Nieuwe initiatieven	34
8.5 Tekorten/overschotten	34
8.6 Uitstroom	35
8.7 Acties en partners	35
9 Ex-gedetineerden	37
9.1 Omschrijving voorziening	37
9.2 Doelgroep	37
9.3 Tekorten/overschotten en uitstroom	37
9.4 Acties	37
10 Voldoende woningen voor uitstroom	39
10.1 Afspraken beschikbaar stellen woningen voor uitstroom	39
10.2 Bijzondere bemiddeling en relatie met reguliere woningtoewijzing	40
10.3 Overige aanbieders van woningen en kamers/studio's	41
11 Monitoring	42
12 Actielijst	43
Bijlage 1 Begripsbepaling	44
Definities zelfstandige en niet-zelfstandige woningen	44
Definities wonen met zorg	44
Schema doelgroepen, zorg en woonvormen	45
Beschermde wonen en maatschappelijke opvang	46
Relevante wetgeving	46
Bijlage 2 Zorgprofielen	48
Bijlage 3 Regionale tussenvoorzieningen	49
Bijlage 4 Urgentie regionale huisvestingsverordening	50

Samenvatting

Voorliggend rapport is een analyse van het aanbod van en de behoefte aan tijdelijke en permanente woningen en woonvoorzieningen voor de inwoners die een geschikte woning nodig hebben, al dan niet met zorg en ondersteuning.

De focus bij de inventarisatie ligt bij de lokale voorzieningen en de lokale woonvraag voor kwetsbare doelgroepen. Het brede woonbeleid, met voor iedereen een passende woning, is opgenomen in de woonvisie en de strategische woningbouwplanning. Er is een onderscheid gemaakt tussen permanente en tijdelijke woon- en opvangvoorzieningen. De uitwerking van zorg en begeleiding en de integratie van wonen en zorg/begeleiding zijn niet meegenomen bij de inventarisatie maar zijn wel beschreven bij het aanbod. Parallel hieraan wordt gewerkt aan een verdere ambulantisering van professionele zorg en ondersteuning, informele zorg en ontmoeting in de wijk en een inclusieve samenleving.

Uit de inventarisatie volgen acties om het aanbod te vergroten en beter aan te sluiten op de behoefte die er nu is. Het rapport is tevens de basis het gesprek met onze samenwerkingspartners, zoals de woningcorporatie en zorgpartijen, om het aanbod aan woon- en opvangvoorzieningen in het sociaal domein te verbeteren.

Permanente woonvoorzieningen

Inventarisatie

In Woerden zijn woningen en intramurale woonvoorzieningen voor ouderen (VV), mensen met een lichamelijke beperking (LG) of verstandelijke beperking ((L)VG) en mensen met een psychische aandoening (GGZ).

Bij de inventarisatie van permanente woonvoorzieningen zijn ook de woonvoorzieningen opgenomen waar mensen meerdere jaren met begeleiding maar verder 'als ieder ander' wonen. Bij een aantal intramurale woonvormen is ook een zekere uitstroom, zij het in beperkte mate. Knelpunten bij de uitstroom zijn meegenomen bij de acties.

In onderstaand schema is een overzicht opgenomen van woningen en woonvoorzieningen per doelgroep en zorgvorm. De diverse begrippen zijn opgenomen in bijlage 1 en ook beschreven in het rapport.

Doelgroep	Ambulante zorg en begeleiding		Intramuraal (24-uurs zorg)		Overige wensen en randvoorwaarden
	Zelfstandig	Niet-zelfstandig	Zelfstandig	Niet-zelfstandig	
Ouderen en mensen met een fysieke beperking (VV)	<p>Geschikte woningen: gelijkvloers, geschikt voor zorg aan huis</p> <p>Verzorgd wonen in zelfstandige woningen, in de nabijheid van 24-uurszorg</p> <p>Geclusterd wonen in zelfstandige woningen (woongroep)</p>	<p>Geclusterd wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen (groepswoners)</p>	<p>Beschut wonen in zelfstandige woningen</p> <p>Intramuraal wonen in een zelfstandige woning in een verpleeghuis</p>	<p>Beschut wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen</p> <p>Intramuraal wonen in een niet-zelfstandige wooneenheid in een verpleeghuis</p>	<p>In de nabijheid van zorg, dagelijkse voorzieningen en informele ontmoeting</p>

Mensen met een (licht) verstandelijke beperking ((L)VG)	Zelfstandig wonen Geclusterd wonen in zelfstandige woningen (woongroep)	Geclusterd wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen (groepswoners)	Beschut wonen in zelfstandige woningen Beschermd wonen in een zelfstandige woning in een beschermde woonvorm	Beschut wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen Beschermd wonen in een niet-zelfstandige wooneenheid in een beschermde woonvorm	In de nabijheid van zorg en begeleiding, dagelijkse voorzieningen, inloop/informele ontmoeting en dagbesteding
Mensen met een psychische aandoening (GGZ)	Zelfstandig wonen Geclusterd wonen in zelfstandige woningen (woongroep)	Geclusterd wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen (groepswoners)	Beschut wonen in zelfstandige woningen Beschermd wonen in een zelfstandige woning in een beschermde woonvorm	Beschut wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen Beschermd wonen in een niet-zelfstandige wooneenheid in een beschermde woonvorm	In de nabijheid van zorg en begeleiding, dagelijkse voorzieningen, inloop/informele ontmoeting en dagbesteding

Voldoende aanbod geschikte woningen en intramurale woonvoorzieningen

Het huidige aanbod aan geschikte woningen is getalsmatig gezien voldoende. Niet alle geschikte, gelijkvloerse, woningen worden echter ook daadwerkelijk bewoond door de doelgroep voor wie deze woningen het meest geschikt zijn. Niet alle woningen zijn geschikt voor alle gezinssamenstellingen. In niet elk dorp en elke wijk staan voldoende geschikte woningen terwijl er wel behoefte aan is.

Het huidige aanbod aan intramurale woonvoorzieningen in Woerden voor ouderen, lichamelijk gehandicapten, (licht) verstandelijk gehandicapten en de GGZ-doelgroep is in theorie voldoende. In de praktijk is het aanbod echter niet altijd passend bij de persoon of het gezin in kwestie of is er niet altijd op het juiste moment een woonplek beschikbaar. Zo blijven ouderen zo lang mogelijk thuis wonen en is er niet altijd een woonplek op het moment dat deze, soms onverwachts en op korte termijn, wel nodig is. Verpleeghuisplekken zijn echter niet te realiseren zonder toestemming van het zorgkantoor. Wonen in een verpleeghuis is ook niet altijd de wens en wil men zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen met de benodigde hulp.

Bij voorliggende inventarisatie is ook nog geen rekening gehouden met de te verwachten uitstroom als gevolg van de verdere extramuralisering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang van komende jaren. Dit wordt in regionaal verband uitgewerkt. Aantallen zijn nog niet bekend.

Trend nieuwe woonvormen

Er is een trend zichtbaar aan tussenvormen tussen zelfstandig wonen en intramuraal wonen. Het gaat onder andere om initiatieven voor ouderen (zorg voor elkaar, minder eenzaam) en mensen met een verstandelijke beperking (wonen met gelijkgestemden, beschut wonen). Er is geen raming te geven van de behoefte aan deze voorzieningen omdat dit ook samenhangt met de extramuralisering. Dan wordt duidelijker voor wie de stap van intramuraal wonen naar regulier wonen wellicht niet passend is en welke andere (beschutte) woonvormen dan gewenst zijn. De behoefte blijkt onder andere uit de initiatieven die bewoners en organisaties zelf indienen.

Acties en nieuwe initiatieven

Nieuwe initiatieven die door of namens bewoners of door woningaanbieders/zorgpartijen ingediend worden, worden getoetst (zie 3.4.5). De gemeente verleent haar medewerking aan kansrijke projecten. Een van de actiepunten is een nadere verkenning van dit type nieuwe initiatieven.

Maatschappelijke opvangvoorzieningen

Inventarisatie maatschappelijke opvang Woerden

Bij de tijdelijke opvangvoorzieningen is gekeken naar het aantal opvangplekken als ook de verschillende doelgroepen. Het gaat niet alleen om mensen met een psychische aandoening of een (licht)verstandelijke beperking maar ook om mensen die door omstandigheden, zoals schulden, huiselijk geweld of een (mentaal) moeilijke periode in het leven, dakloos zijn of dakloos dreigen te worden. Zij hebben naast onderdak in de meeste gevallen (niet altijd) ook begeleiding nodig om hun leven weer op de rit te krijgen.

Zeer weinig aanbod in Woerden

Het aantal opvangplekken in Woerden is beperkt: er zijn vier opvangplekken in het kamertrainingscentrum (KTC) de Meerpaal voor jongeren, drie in de Pitstop voor overige doelgroepen (dakloos door omstandigheden schulden, GGZ, alle leeftijden) en 27 plekken (GGZ) in het Fasehuis van Kwintes. Verder zijn er twee crisisbedden voor acute opvang (het Keldertje).

Er zijn diverse regionale opvangvoorzieningen waar gemeente Woerden gebruik van kan maken (zie bijlage 3). Deze regionale voorzieningen zijn niet opgenomen in dit rapport. Het gaat onder andere om opvang van jongeren, tienermoeders, vrouwenopvang en extra aanbod van de opvangvoorzieningen die ook in Woerden zijn.

Geen/onvoldoende aanbod voor jongeren, ouder(s) met kind(eren), (tiener)moeders en alleenstaanden

Er zijn diverse doelgroepen waar nu een tekort aan opvang voor is in Woerden:

- Het aantal opvangplekken voor alleenstaanden die tijdelijk onderdak nodig hebben is niet voldoende. Nu is er alleen de Pitstop en het Fasehuis. Er is behoefte aan 4 tot 8 extra opvangplekken mits er voldoende uitstroom komt.
- Jongeren: Er is slechts een beperkt aantal opvangplekken voor jongeren in Woerden. In Woerden is alleen het kamertrainingscentrum (KTC) de Meerpaal met vier plekken voor meiden (vanaf volgend jaar ook jongens). Er is behoefte aan minimaal 20 opvangplekken mits er voldoende uitstroomt.
- Er is geen opvang voor ouder(s) met kind(eren). Er is behoefte aan 4 tot 8 plekken voor ouder(s) met kind(eren) en liever nog direct, of zo snel mogelijk, een permanente woning. Dit in het belang van de kinderen.
- Er is geen opvang voor (tiener)moeders. Er is behoefte aan 2 tot 4 opvangplekken. De voorkeur gaat echter uit naar direct, of zo snel mogelijk, een permanente woning.
- Er zijn geen crisisbedden voor acute opvang. Wel is er een voorstel om twee crisisbedden in te richten bij de locatie de Meerpaal.

In onderstaande tabel zijn de tekorten per doelgroep opgenomen.

Doelgroep	Tekort	Randvoorwaarden	Nieuw aanbod	Overige oplossingen
Alleenstaanden	4 tot 8 plekken		Thuishaven (ook voor andere doelgroepen)	
Jongeren	20 plekken	Uitstroom bepaalt mede hoeveel plekken er vrijkomen en hoeveel extra plekken er dan nog nodig zijn. Groot tekort aan woonruimte voor uitstroom	Thuishaven (ook voor andere doelgroepen)	Gesprek aanbieders over meer aanbod Gemeentelijk vastgoed (tijdelijk) inzetten?
Ouder(s) met kind(eren)	4 tot 8 plekken	Niet met elke andere doelgroep te mixen	Thuishaven als het 1 ouder met 1 kind is	Afspraken direct (of zo snel mogelijk) beschikbaar hebben van woningen
(Tiener) moeders	2 tot 4 plekken	Niet met elke andere doelgroep te mixen	Thuishaven (ook voor andere doelgroepen)	Afspraken directe (of zo snel mogelijk) beschikbaar hebben van woningen
Crisisbedden	ntb	Diversiteit, van GGZ/verslaafd tot (L)VG Niet iedereen te mixen	Twee bedden Leger des Heils, Achterstraat	Overleg diverse partijen over mogelijkheden crisisbed(den)

Tijdelijke opvangvoorzieningen (tussenvoorzieningen) diverse doelgroepen

Acties en uitbreiding aanbod

- Gewijzigd aanbod jongeren (geen toevoeging): Kamertrainingscentrum (KTC) de Meerpaal wordt voor 'jong-mix' dus jongens en meiden. Het is geen toevoeging van aanbod, wel gemixt in plaats van alleen meiden.
- Toevoeging aanbod maatschappelijke opvang, diverse doelgroepen.
- Nieuw aanbod Thuishaven (stichting de Ontmoeting): Het initiatief betreft negen zelfstandige wooneenheden. Er is een haalbaarheidsverzoek ingediend. Het gaat om een tijdelijk gebruik van een deel van een kantoorpand in Middelland voor een periode van 10 jaar. Voorstel om positief te besluiten op het haalbaarheidsverzoek.
- Crisisbedden/nachtopvang: Het Leger des Heils wil twee crisisbedden beschikbaar stellen op de locatie Meerpaal/Achterstraat.
- Vergroten aanbod opvang jongeren: gesprek met diverse aanbieders en onderzoek of er locaties/panden beschikbaar zijn waaronder gemeentelijk vastgoed, schoolgebouwen en kantoren die tijdelijk ingezet worden voor huisvesting van diverse doelgroepen.
- Afspraken GroenWest: woningen/kamers voor uitstroom.
- Overige mogelijkheden voor woningen en studio's/kamers.

Woningen voor uitstroom

Wonen in de maatschappelijke opvang is altijd tijdelijk. Terugkeer naar de eigen woning is vaak niet van toepassing omdat men deze woning niet heeft (dakloos geworden) of nog nooit gehad heeft (jongeren). Het is noodzakelijk om afspraken te maken over het beschikbaar stellen van huurwoningen voor uitstroom en deze toe te wijzen middels bijzondere bemiddeling. Het gaat dan om uitstroom uit de opvangvoorzieningen in Woerden en over de uitstroom uit de regionale maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Met GroenWest zijn hier op hoofdlijnen al afspraken over gemaakt in de prestatieafspraken. Op basis van de resultaten uit dit onderzoek wordt deze afspraak uitgewerkt. In onderstaande tabel is de geraamde behoefte aan woningen en kamers/studio's voor uitstroom opgenomen.

Doelgroep	Woningen / studio's / kamers voor uitstroom	Opmerkingen
Alleenstaanden	10 woningen/studio's	Zelfstandige woningen/studio's. Bij een aantal mensen is het gewenst dat de woning groot genoeg is zodat kinderen kunnen komen logeren (echtscheiding met kinderen)
Jongeren	20 studio's/kamers	Uitstroom bepaalt mede hoeveel plekken er vrijkomen en hoeveel extra plekken er dan nog nodig zijn.
Mensen met een psychische aandoening	20 woningen / kleinschalige woonvormen	Kleinschalige woonvorm: maximaal 6 (kleinere) woningen/wooneenheden, eventueel met gemeenschappelijke woonkamer/keuken
(Tiener) moeders met kind	2 tot 4 woningen	Woning met ruimte voor een kind
Ouder(s) met kind(eren)	4 tot 8 woningen	Woninggrootte afhankelijk van het aantal kinderen
Ex-gedetineerden	4 woningen/studio's	Zelfstandige woonruimte van belang voor rehabilitatie
totaal		

Geraamde behoefte aan woningen, studio's en kamers voor uitstroom

Deel 1: Aanleiding en kaders

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De afgelopen jaren is het rijksbeleid op het gebied van wonen en zorg sterk gewijzigd. Ouderen blijven langer thuis wonen. Het verzorgingshuis is er niet meer. Het is thuis, eventueel met zorg aan huis, of wonen in een verpleeghuis als het echt niet meer anders kan. Ook voor mensen met een verstandelijke of psychiatrische beperking is het wonen in een meer beschermde woonvorm niet meer vanzelfsprekend. In 2020 wordt elke gemeente zelf verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Nu wordt dit nog in een regionale samenwerking uitgevoerd door de centrumgemeente. In de regio U16 is dat gemeente Utrecht. Bij het ingezette rijksbeleid dient door alle gemeenten toegewerkt te worden naar het afbouwen van een deel van de voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De uitwerking van deze verdere extramuralisering wordt in de regio U16 opgepakt wordt. Dan wordt ook duidelijk hoeveel mensen vanuit regionale opvangvoorzieningen een eigen woning moeten krijgen in Woerden.

Naast permanente woningen en woonvormen is er ook opvang nodig voor mensen die tijdelijk in een persoonlijke crisis terecht gekomen zijn en, naast zorg en ondersteuning, ook onderdak nodig hebben. Sommigen van hen zijn dakloos of dreigen dat te worden. Bij anderen kan het noodzakelijk zijn om tijdelijk elders te rehabiliteren om erna weer terug naar huis te gaan.

Zeer regelmatig komen er signalen van maatschappelijke professionals over mensen die door sociale, financiële of psychiatrische problemen geen huis meer hebben. Zorgprofessionals signaleren daarbij dat het voor zowel jong als oud steeds moeilijker wordt om bij opvangvoorzieningen in- en uit te stromen. Er is sprake van een toenemende dak- en thuisloosheid. Soms mist de aansluiting op de (reguliere) woningmarkt en is er geen, of geen geschikte, woning te vinden.

Dit alles maakt het noodzakelijk om in beeld te krijgen wat het aanbod aan woonvoorzieningen in het sociaal domein is en waar tekorten zijn. Deze analyse is de basis voor het gesprek met onze samenwerkingspartners, zoals de woningcorporatie en zorgpartijen, om het aanbod aan woon- en opvangvoorzieningen in het sociaal domein te verbeteren. Tevens ontstaat de vraag of al deze woonbehoeften te vervullen zijn via het reguliere woonaanbod of dat er een aanvullend niet regulier aanbod moet zijn.

1.2 Focus en afbakening

De lokale opgave

Voorliggend rapport is een brede analyse van het aanbod van en de behoefte aan tijdelijke en permanente woningen en woonvoorzieningen voor de inwoners die een geschikte woning nodig hebben, al dan niet met zorg en ondersteuning. De focus bij de inventarisatie ligt bij de lokale voorzieningen en de lokale woonvraag voor kwetsbare doelgroepen. Het brede woonbeleid, met voor iedereen een passende woning, is opgenomen in de woonvisie en de strategische woningbouwplanning. Er is een onderscheid gemaakt tussen permanente en tijdelijke woon- en opvangvoorzieningen. De regionale voorzieningen zijn in de bijlage opgenomen. De uitstroom, vanuit regionale voorzieningen terug naar Woerden, is meegenomen.

De komende jaren moet duidelijk worden welke voorzieningen die nu nog regionaal zijn lokaal ingevuld gaan worden. Dit wordt in regionaal verband uitgewerkt in het project 'regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16'. In regionaal verband wordt tevens een regionale woonvisie opgesteld waarin ook de verschuiving naar zelfstandig wonen in de regio opgenomen wordt. De resultaten van deze regionale projecten worden geïmplementeerd in het overzicht en de acties die nodig zijn in Woerden.

Bij deze inventarisatie is de huisvesting van statushouders niet meegenomen. Zij behoren tot de groep inwoners voor wie reguliere huisvesting beschikbaar moet zijn. Omdat ook deze groep via bijzondere bemiddeling een woning krijgt, is deze groep wel meegenomen bij het voorstel voor afspraken over het aantal woningen die middels bijzondere bemiddeling toegewezen worden.

Pragmatisch benaderd

Er is geen nieuw onderzoek gedaan in de zin van analyses van de bevolkingsomvang en samenstelling, bevolkingsprognoses en een raming van het aandeel van de bevolking met een zorgvraag. Het onderzoek is pragmatisch ingestoken waarbij informatie opgehaald is bij de gemeente (WoerdenWijzer, sociaal makelaars) en betrokken (zorg-

)organisaties. Tijdens diverse gesprekken is gevraagd naar het huidige aanbod aan voorzieningen, wachtlijsten en tekorten in het aanbod per doelgroep en problemen bij de in- en uitstroom. De resultaten geven een beeld van de huidige stand van zaken met betrekking tot het aanbod en de tekorten. De komende jaren wordt duidelijk wat de gevolgen zijn van de decentralisatie en verdere extramuralisering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang (zie 2.2) en welke acties daaruit voortvloeien.

Aantallen geven richting

Het kwantificeren van een behoefte aan woonplekken en opvangvoorzieningen is altijd lastig. Toch hebben we in dit onderzoek, waar mogelijk, aantallen opgenomen. Het gaat om richtinggevende aantallen die nu bekend zijn. Door de jaren heen zal gemonitord worden en wordt indien nodig bijgestuurd op het aanwezige en gewenste aanbod.

Bij het realiseren van extra woon- en opvangplekken is het van belang om flexibel in te kunnen spelen op een gewijzigde vraag. Dat vraagt flexibiliteit in het gebruik van gebouwen, de mogelijkheid om het gebouw op termijn ook in te zetten voor andere functies en doelgroepen.

Het gaat niet alleen om wonen

Een dak boven je hoofd is weliswaar een van de basisbehoeften maar bij kwetsbare doelgroepen is vaak méér gewenst of nodig zoals zorg en (ambulante) begeleiding, werk of dagbesteding. Dit kan gaan om nagenoeg volledige begeleiding en ontzorgen ('all inclusive' wonen) tot begeleiding op één of enkele leefgebieden, zoals financiën. Bovendien blijft dit maatwerk per huishouden waarbij de juiste balans gezocht wordt tussen eigen kracht en extra ondersteuning. De uitwerking van goede zorg en begeleiding en de integratie van wonen en zorg/begeleiding is niet meegenomen bij de inventarisatie maar zijn wel beschreven bij het aanbod. Voorliggend rapport is de inventarisatie van de woonvoorzieningen in Woerden. Parallel hieraan wordt gewerkt aan een verdere ambulantisering van professionele zorg en ondersteuning, informele zorg en ontmoeting in de wijk en een inclusieve samenleving. Zorg en ondersteuning zijn voorwaarden voor goed wonen, geïntegreerd in de wijk en de samenleving.

Voorkomen is beter

Een deel van de mensen die opgevangen worden in de maatschappelijke opvang, zijn door omstandigheden dakloos geworden. Dit is niet altijd te voorkomen maar soms wel. Een van de instrumenten is tijdig ingrijpen bij huurschuld en een dreigende ontruiming. Afspraken over het voorkomen van huisuitzettingen worden geëvalueerd en geactualiseerd. Door de outreachende aanpak bij armoedebestrijding kan bij sommige huishoudens verdere problemen en dakloosheid worden voorkomen.

Eigen kracht en ondersteuning

De meeste mensen zijn prima in staat om zelf invulling te geven aan hun leven. Dat doen zij samen met hun omgeving. Gemeente Woerden heeft als uitgangspunt dat de regie in eerste instantie bij de mensen zelf ligt. Toch lukt het niet iedereen om hier ook daadwerkelijk zelf invulling aan te geven. Dat maakt het noodzakelijk om voldoende woon- en opvangvoorzieningen te hebben en zorg en begeleiding goed te organiseren. Een dak boven het hoofd is een basisbehoefte en voldoende woon- en opvangvoorzieningen zijn nodig voor diegenen die - soms tijdelijk - niet in staat zijn om woonruimte op eigen kracht te regelen.

1.3 Rol van de gemeente

Woonvisie, strategische woningbouwplanning en prestatieafspraken

In de woonvisie 'Woerden Woont' 2015-2020 zijn de belangrijkste kaders vastgelegd voor het woningbouwprogramma. De woonvisie richt zich op alle inwoners waaronder dus ook mensen met een specifieke woonbehoefte. Waar tekorten zijn, dienen deze aangevuld te worden met nieuwbouw. Dit betreft ook een tekort aan woningen en overige woonvormen, zoals studio's en kamers, voor uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Het accent ligt daarbij op betaalbare sociale huurwoningen en kamers/studio's.

De strategische woningbouwplanning is het instrument dat de gemeente inzet om te sturen op het nieuwbouwprogramma: wat wordt er voor wie, wanneer en waar gebouwd. De gesignaleerde tekorten uit voorliggende analyse worden opgenomen in het gewenste woningbouwprogramma.

GroenWest is een belangrijke samenwerkingspartner voor het realiseren van het aanbod aan sociale huurwoningen. De gemeente heeft prestatieafspraken met GroenWest. Hierin zijn onder andere afspraken opgenomen over de gewenste sociale huurwoningvoorraad. Jaarlijks worden de afspraken geactualiseerd. Afspraken over

het noodzakelijke aanbod aan woningen, studio's en kamers voor uitstroom worden, conform de prestatieafspraken, uitgewerkt op basis van de resultaten uit voorliggende analyse.

Grondbeleid en gemeentelijk vastgoed

Bij grond en gebouwen in eigendom bij de gemeente is een aantal instrumenten in te zetten. De gemeente kan grond of gebouwen beschikbaar stellen, sturen op het programma en bijdragen aan de financiële haalbaarheid middels een aangepaste grondprijs of het beschikbaar stellen van gebouwen.

Ruimtelijke ordening

Bij wonen met ambulante zorg en begeleiding is de nabijheid van een zorgsteunpunt van belang. Ook de mogelijkheid van informele ontmoeting of dagbesteding in de directe omgeving kan belangrijk zijn voor participatie in de (inclusieve) samenleving. Dit stelt eisen aan de locatiekeuze van woningen en zorg- en welzijnsvoorzieningen.

Financiële bijdragen vanuit de gemeente

Op grond van de Wmo 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De financiering verloopt vooralsnog via de centrumgemeente, die ook voor de maatschappelijke opvang deze rol vervult. Vanaf 2020 worden de middelen volgens een nieuw objectief verdeelmodel verdeeld over alle gemeenten.

Maatschappelijke opvangvoorzieningen en (intramurale en zelfstandige) woonvormen voor kwetsbare doelgroepen zijn niet altijd kostendekkend en rendabel te realiseren en exploiteren. Ook maatregelen aan woningen, zorg en ondersteuning worden niet altijd gefinancierd van uit de Wmo, de Zorgverzekeringswet of de Wet langdurige zorg. Toch zijn sommige maatregelen wel gewenst of echt noodzakelijk.

De gemeenteraad kan besluiten om een financiële bijdrage te leveren waarbij een onderscheid te maken is tussen investeringen in vastgoed/'stenen' en bijdragen aan zorg en ondersteuning. In de algemene reserve is een bedrag gelabeld voor volkshuisvesting ('koopgarantgelden'). De bevoegdheid ligt bij de gemeenteraad. Verder zijn maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo mogelijk.

Als overwogen wordt om vanuit de gemeente een financiële bijdrage te geven aan een project, moet duidelijk zijn dat de betreffende voorziening invulling geeft aan een aantoonbare behoefte en dat alle andere (financiële) middelen al ingezet zijn om het project te kunnen realiseren.

Actief of passief

Om haar doelstellingen te kunnen halen heeft de gemeente andere partijen nodig. Zo heeft de gemeente geen woningen. De rol van de gemeente kan op een aantal manieren ingevuld worden.

- Faciliteren: Het initiatief ligt bij anderen, de gemeente faciliteert kansrijke initiatieven. Het gaat dan om wettelijke taken zoals toetsing van initiatieven aan het gemeentelijk beleid en het verlenen van vergunningen. Er wordt niet actief gestuurd op het realiseren van bepaalde typen woonvoorzieningen.
- Initiëren: de gemeente kan partijen actief benaderen met de vraag om te voorzien in (extra) aanbod aan woonvoorzieningen en woningen. Dit is van belang bij tekorten. De gemeente kan hierbij sturen met planologisch beleid, de strategische woningbouwplanning en mogelijk ook locaties of gemeentelijk vastgoed inzetten.
- Regisseren: Indien meer partijen betrokken zijn, kan de gemeente een regisserende rol innemen, betrekken partijen bij elkaar brengen/houden om gezamenlijk de benodigde voorzieningen te realiseren. Dit is van belang bij tekorten en bij complexe ontwikkelingen. De gemeente kan ook hier sturen met planologisch beleid, de strategische woningbouwplanning en mogelijk ook locaties of gemeentelijk vastgoed inzetten.

Per actie verschilt de rol van de gemeente. Bij de diverse acties is de rol van de gemeente beschreven. Uitgangspunt is een actieve aanpak van de gemeente.

2 Relevante wetgeving, beleid en ontwikkelingen

2.1 Wet maatschappelijke ondersteuning

De gemeente is conform de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verantwoordelijk voor ondersteuning, beschermd wonen en (maatschappelijke) opvang.

Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning is gedefinieerd als:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.
2. Het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen, zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving.
3. Het bieden van beschermd wonen en opvang.

Onder maatschappelijke ondersteuning door de gemeente vallen onder andere Wmo-maatregelen zoals aanpassingen in de woning en huishoudelijke hulp. Doel is om met, soms geringe, ondersteuning mensen de kans te bieden om gewoon in de maatschappij te kunnen functioneren en zelfstandig te kunnen wonen en leven.

Beschermd wonen

In de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) staat beschermd wonen gedefinieerd als 'wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische- of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving'. Feitelijk gaat het om een woonvorm met 24-uurs zorg, toezicht en begeleiding.

Het beschermd wonen dat onder de Wmo valt is in principe tijdelijk (maximaal drie jaar, maar verlenging is mogelijk). Mensen met een verstandelijke beperking (zonder kans op herstel, vaak al vanaf de geboorte) en chronisch zieken zijn per definitie niet tijdelijk en vallen daarom onder de Wet langdurige zorg (Wlz).

Maatschappelijke opvang

Maatschappelijke opvang is tijdelijk verblijf gekoppeld aan zorg en begeleiding voor inwoners die dak- of thuisloos zijn. In de Wmo is opvang gedefinieerd als 'onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving'. Er zijn diverse typen maatschappelijke opvang, zoals acute opvang (daklozenopvang, crisisbedden) en tussenvoorzieningen: tijdelijke opvang, gericht op rehabilitatie/herstel en uitstroom naar regulier wonen of een andere, permanente woonvorm.

Dit rapport gaat over wonen met ambulante begeleiding, beschermd (intramuraal) wonen en diverse vormen van maatschappelijke opvang.

In bijlage 1 'Begripsbepaling' is naast de Wet maatschappelijke ontwikkeling ook een beschrijving opgenomen van de overige relevante wetten: de Wet langdurige zorg, de Zorgverzekeringswet en de Jeugdwet.

2.2 Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16

Beschermd Wonen is een taak binnen de Wmo die nu is belegd bij centrumgemeenten. Voor Woerden is dat gemeente Utrecht. Vanaf 2020 gaat deze verantwoordelijkheid naar elke individuele gemeente. De U16 gemeenten hebben het afgelopen jaar een regionale koers¹ ontwikkeld om tot deze decentralisatie te komen. Kern van deze visie is dat zowel maatschappelijke opvang als beschermd wonen veel meer lokaal 'in de wijk' georganiseerd wordt en dat meer kwetsbare inwoners de nodige ondersteuning in hun eigen huis ontvangen in plaats van in instellingen. Momenteel bevinden de meeste voorzieningen zich nog in de stad Utrecht.

¹ <https://www.utrecht.nl/zorg-en-onderwijs/informatie-voor-professionals/hulp-en-ondersteuning-wmo/opvang-en-beschermd-wonen/>

Een belangrijke succesfactor is de beschikbaarheid van voldoende zelfstandige woonruimten en van een sluitend aanbod aan ondersteuningsmogelijkheden. Om voldoende ruimte te creëren ontwikkelen de U16 gemeenten de komende jaren een regionale woonvisie. De gewenste verschuiving van wonen in een instelling naar lokaal en zelfstandig wonen met begeleiding is een proces van jaren. Stap voor stap, door middel van lerend ontwikkelen, zullen de verdere veranderingen gerealiseerd worden.

Het is nog niet bekend hoeveel mensen vanuit een beschermde woonvorm zelfstandig gaan wonen. Het aantal woningen dat hiervoor beschikbaar moet komen, wordt de komende jaren duidelijk. Beleid en afspraken worden hierdoor de jaren heen op aangepast.

2.3 Routekaart Woerden Inclusief

Gemeente Woerden heeft een lokale inclusie agenda opgesteld. Het resultaat is vastgelegd in de Routekaart Woerden Inclusief. Een aantal speerpunten is direct van belang voor de woonvoorzieningen in het sociaal domein. Het gaat dan in ieder geval om:

Thuis & Welzijn

Woonprojecten gericht op diversiteit: Maak werk van inclusieve woonprojecten en zorg dat elke woning die nieuw gebouwd wordt aanpasbaar en levensloopbestendig is.

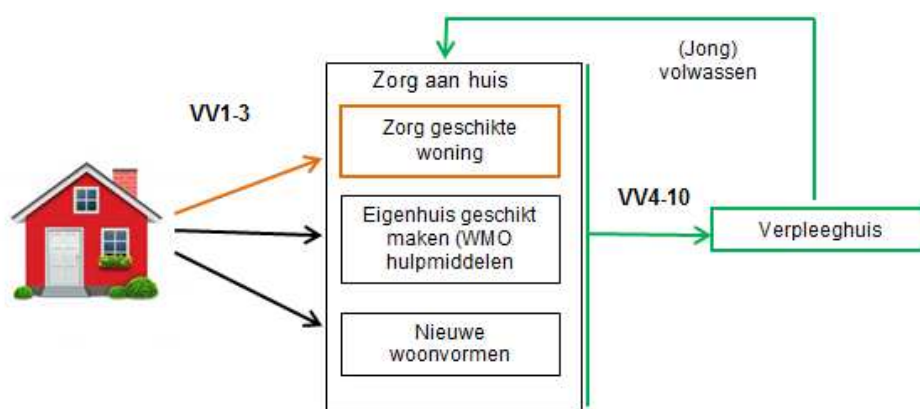
Zeggenschap & Support

Ondersteun mensen in hun eigen huis te wonen: zelfstandig wonen, of samenwonen in een huis met niet meer dan vijf of zes mensen bij elkaar geeft de beste kansen op een leven midden in de samenleving.

Deel 2: permanente woningen en woonvoorzieningen

3 Ouderen (VV) en mensen met een lichamelijke beperking (LG)

Samenvatting	
Doelgroep	Ouderen en mensen met een lichamelijke beperking
Woonvoorzieningen	(zorg) geschikte woningen, verpleeghuizen
Nieuwe woonvormen	Zelfstandige woningen, geclusterd met eventueel ook een aantal gemeenschappelijke ruimten Vormen van groepswonen (zelfstandige en niet-zelfstandige woningen) met gemeenschappelijke ruimten/voorzieningen
Tekorten	Nee, zij het dat beschikbaarheid soms een probleem is bij noodzaak tot verhuizen op korte termijn (opname verpleeghuis bijvoorbeeld).
Acties	Nieuwe woonvormen inventariseren, nieuwe initiatieven toetsen Totaal aanbod monitoren Zorg geschikt(er) maken van de bestaande woningvoorraad Doorstroommaatregelen om mensen door te laten stromen naar een (zorg) geschikte woning

3.1 Doelgroep ouderen en mensen met een lichamelijke beperking

De doelgroep Verpleging en Verzorging (VV) betreft met name om ouderen maar ook mensen met lichamelijke beperkingen. Bij de lagere indicaties VV (voorheen ZZP) 1 tot en met 3 is geen wooncomponent opgenomen. Deze mensen hebben op grond van de indicatie geen recht op wonen in een zorginstelling zoals een verpleeghuis. Vanaf VV 4 (voorheen ZZP 4) zijn het zorgindicaties met een wooncomponent. Het gaat dan om verpleeghuizen met 24-uurszorg, ook wel intramurale woonvoorzieningen genoemd.

Mensen met een lichamelijke beperking zijn er in alle leeftijden. Het gaat dus niet alleen om ouderen. Een deel van de mensen met een lichamelijke beperking woont thuis, mogelijk met een gezin of partner (mantelzorg) en zorg aan huis. In de ouderenzorg wordt voor mensen met lichamelijke beperkingen de term 'somatiek' gebruikt.

In dit hoofdstuk is ingegaan op het wonen van mensen die thuis wonen (met zorg aan huis) en mensen met zwaardere zorg (intramurale woonvormen voor mensen met een indicatie voor verpleging en verzorging).

3.2 Geschikt en verzorgd wonen

3.2.1 Doelgroep geschikt en verzorgd wonen

De groep mensen met een lagere zorgindicatie (1 t/m 3) blijft zelfstandig wonen met indien nodig zorg aan huis. Deze mensen zijn aangewezen op voorzieningen uit de Wmo, een verantwoordelijkheid van de gemeente. Het gaat dan bijvoorbeeld om woningaanpassingen of hulp in de huishouding. Vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) is het mogelijk om op basis van een indicatie voor zorg met verblijf een 'volledig pakket thuis' (VPT) te krijgen. Het gaat dan om intensievere zorg. Persoonlijke verzorging thuis is tevens mogelijk vanuit de Zorgverzekeringswet.

3.2.2 Beschrijving woonvoorziening

Tot het 'geschikt wonen' behoren zelfstandige woningen die geschikt zijn of geschikt te maken zijn voor ouderen en mensen met een fysieke beperking. Het gaat bijvoorbeeld om gelijkvloerse ('nultreden') woningen met indien nodig aanpassingen zoals beugels bij de toilet en een douchestoel. Met extra aanpassingen zoals een traplift kunnen ook woningen met meerdere etages geschikter gemaakt worden. Soms zijn duurdere aanpassingen noodzakelijk zoals het verbouwen van de badkamer of keuken. Niet elke woning is geschikt te maken wat het soms noodzakelijk maakt om te verhuizen. Ook dure aanpassingen kunnen een overweging zijn om te verhuizen. Dat alles vraagt wel om voldoende, geschikt aanbod.

Bij 'verzorgd wonen' is ook sprake van zelfstandige woningen maar kan tevens gebruik gemaakt worden van verpleging of verzorging vanuit een nabijgelegen zorgsteunpunt ('zorg op afroep'). Ook zijn er woningen die onderdeel uitmaken van een complex met extra diensten, zoals maaltijdverzorging en gemeenschappelijke recreatieruimten. ('wonen met diensten'). Vaak worden dit aanleunwoningen genoemd. Bij verzorgd wonen kan 'het volledig pakket thuis' een goede oplossing zijn.

De mogelijkheden om thuis te (blijven) wonen is mede afhankelijk van de huishoudenssamenstelling, de mogelijkheden om de woning aan te passen en om zorg aan huis te krijgen. Bij ouderen (VV en LG) is vaker sprake van alleenstaanden of een partner die niet in staat is om voor de afhankelijke partner te zorgen. Bij lichamelijk gehandicapten varieert dit. Zo kan het voor jong-volwassenen die op zichzelf willen wonen maar dit fysiek niet kunnen prettig zijn als er een woonzorgvoorziening is. Mogelijk dat alleenstaanden vanuit woonzorgvoorzieningen een keer gaan samenwonen met de mogelijkheid om toch weer in een (aangepaste) woning te gaan wonen met zorg van de partner naast zorg aan huis.

3.2.3 Woonvoorzieningen in Woerden

Het gaat over (zorg geschikte en aangepaste) woningen, verspreid over de gemeenten, in huur en koop en alle prijs-categorieën. In het nieuwbouwprogramma wordt rekening gehouden met het bouwen van (zorg) geschikte nultredenwoningen (appartementen, patiowoningen). Een deel van de bestaande woningvoorraad is geschikt voor aanpassingen om de woning (zorg) geschikter te maken. De aantallen woningen onder de noemer 'verzorgd wonen, gekoppeld zijn aan een woonzorgcentrum, zijn in dit rapport opgenomen (tabel 'verzorgd, beschut en intramuraal wonen voor ouderen en lichamelijk gehandicapten').

3.2.4 Tekorten/overschotten

In de monitor Wel Thuis en het uitvoeringsprogramma Wel Thuis is de opgave aan nultredenwoningen voor de gemeente Woerden tot 2015 omschreven. De hier in beschreven opgave voor de gemeente als geheel is gehaald. Wordt gekeken naar de verschillende kernen, dan blijkt met name in de dorpen en een aantal wijken nog wel een vraag te liggen naar nultredenwoningen. In de stad Woerden is ruim 30% van de woningen een appartement. Nog eens 47% van de geplande nieuwbouw is een appartement. Op stadsniveau is dan ook voldoende aanbod. Bij de dorpsessies is de vraag naar gelijkvloerse woningen, in huur en koop, duidelijk naar voren gekomen. In Harmelen, Kamerik en Zegveld is een tekort aan gelijkvloerse woningen. Men wil verhuizen naar een geschikte, gelijkvloerse woning waarbij de voorkeur uit gaat naar een grondgebonden woning. Een aantal mensen heeft ook aangegeven in de eigen (koop)woning te blijven wonen en deze desnoods hiervoor aan te passen.

Belangrijk aandachtspunt is de veiligheid bij calamiteiten. Het gebruik van de lift is vaak verboden bij een calamiteit (zoals brand) wat het onmogelijk maakt om zelfstandig te kunnen vluchten.

3.2.5 Acties en partners

Het realiseren van zorg geschikte woningen in nieuwbouw is al opgenomen in beleid (woonvisie, strategische woningbouwplanning) en uitvoering. Het geschikter maken van de eigen woning is een verantwoordelijkheid van de woningeigenaar. Voor een aantal maatregelen is een bijdrage mogelijk vanuit de Wmo.

De gemeente stuurt op het gewenste woningbouwprogramma. Bij projecten wordt het gewenste programma uitgewerkt in samenwerking met ontwikkelende partijen, woningcorporatie en zoveel mogelijk ook de bewoners. Bij de strategische woningbouwplanning worden (zorg)geschikte woningen ingepland. Daarbij wordt op het niveau van de kernen gekeken naar de behoefte aan (zorg)geschikte woningen, in huur of koop, grondgebonden of appartementen. Met ontwikkelaars en corporaties worden afspraken gemaakt over het realiseren van zorg geschikte woningen. Advies is om Wmo-consulenten bij de planvorming te betrekken en richtlijnen te ontwikkelen

voor de toegankelijkheid en zorg geschiktheid van de woning. Daarmee zijn extra (Wmo-)maatregelen in de toekomst mogelijk te voorkomen.

Doorstroming naar een zorg geschikte woning of een woning die beter aan te passen is, is afhankelijk van het beschikbare aanbod en de financiële mogelijkheden/betaalbaarheid. De ervaring is, dat deze doorstroming traag verloopt, zij het dat urgentie mogelijk is als er een medische reden is. Door het beleid gericht op langer zelfstandig thuis wonen, zullen zorg geschikte sociale huurwoningen die bewoond worden door ouderen en mensen met een beperking langer bezet blijven. In sommige gevallen weerhoudt de hogere huur mensen om te verhuizen. Met GroenWest wordt in 2018 onderzocht welke doorstroommaatregelen ingezet kunnen worden om senioren door te laten stromen naar een (zorg)geschikte woning. Het gaat dan bijvoorbeeld om een voorrangregeling voor senioren en een huurkorting.

Eigenaar-bewoners hebben een eigen verantwoordelijkheid in het (zorg)geschikter maken van de woning. Indien nodig, kan een aanvraag ingediend worden voor Wmo-maatregelen. Het gaat dan om een woningaanpassing zoals een traplift of aanpassingen aan keuken of badkamer. Belangrijker nog is het nemen van – vaak eenvoudige – maatregelen om problemen op termijn te voorkomen. In de woonvisie 2015-2020 'Woerden Woont' is hier meer over opgenomen.

3.3 Beschut en intramuraal wonen

3.3.1 Doelgroep beschut en intramuraal wonen

Dit is de groep mensen met een zorgindicatie VV 4 t/m 10 die zwaardere zorg nodig hebben en 24-uurs aanwezigheid van zorg en begeleiding. In bijna alle gevallen wonen deze mensen in een verpleeghuis. Er is echter ook de mogelijkheid van zorg aan huis vanuit de Wlz: het Volledig Pakket Thuis (VPT).

3.3.2 Beschrijving woonvoorziening

Het 'beschut en intramuraal wonen' omvat de woon- en verblijfsvormen met 24-uurs nabije zorg. Dit betekent dat de zorg permanent aanwezig is. De woningen variëren van eigen appartementen/wooneenheden tot kleine wooneenheden/kamers in een meer beschermde, soms gesloten, setting met bijvoorbeeld een gezamenlijke woon-/eetkamer. Verschillende kleinschalige vormen van groepswonen – met zelfstandige woningen of niet-zelfstandige wooneenheden – vallen onder het intramuraal wonen. Kleinschalige woonprojecten voor dementerende ouderen (VV 5) zijn voorbeelden hiervan. Benamingen voor wonen met 24-uurszorg en/of begeleiding zijn 'intramuraal' of 'residentieel'. Deze voorzieningen vallen onder de Wet langdurige zorg (verantwoordelijkheid van het Rijk).

3.3.3 Woonvoorzieningen in Woerden

Er zijn in Woerden ruim 400 verzorgings- en verpleegeenheden in kleinschalige en grootschalige woonzorgvoorzieningen. Het aanbod aan wooneenheden voor lichamelijke gehandicapten/niet aangeboren hersenaandoeningen (LG/NAH) in Woerden bedraagt 48. Verpleging en verzorging en lichamelijke gehandicaptenzorg met een wooncomponent vallen allemaal onder de Wlz.

Organisatie	Locatie	Doelgroep(en)	Woningen	Intra-tramuraal	Wachtlijst/opmerkingen
Huidig aanbod					
De Rijnhoven: Vijverhof	Spruit en Bosch, Harmelen	Ouderen met dementie en psychiatrische klachten en lichamelijke problemen.	20 groepswoningen voor 6 personen en 24 individuele appartementen Allemaal verzorging	Ja	Psychogeriatric: 5 maanden Somatiek: 1 maand Ouderenpsychiatrie: 2 maanden
Zorggroep Sint Maarten / Gaza	Dorpstraat, Harmelen	Grootschalig Ouderen verzorging	21 plekken voor verzorging en 16 plekken voor verpleging.	Ja	Nooit lange wachtlijsten. Op het moment 5 voor verzorging en 5 voor verpleging,

Organisatie	Locatie	Doelgroep(en)	Woningen	Intra- tra- muraal	Wacht- lijst/opmerkingen
Reinaerde / nieuw Batenstein	Burgerhof, Harmelen	Wooncentrum LG3-7. 30-80 jaar	27 plekken individuele appartementen met gezamenlijke ruimte	Ja	Weinig tot geen uitstroom, 4 mensen op de wachtlijst
Careyn Zuwe zorgcentrum / Weddestijn	Utrechtsestraat, Woerden	Ouderen verpleging, dementie en revalidatiezorg.	128 individuele kamers met gezamenlijke ruimte	Ja	Psychogeriatric: 11 (6 tot 12 maanden) Somatiek: 6 Revalidatie: 0
Careyn het Waterschapshuis	Knotwilgenlaan 2-4, Kamerik	Verpleging en verzorging voor dementie	4 groepswoningen met max 7 personen	Ja	Een iemand op de wachtlijst.
Vierstroom/ 't Oudeland (verwachte oplevering 2018)	Park Oudeland, Woerden	Grootschalig ouderen verzorging	48 verpleeghuisplekken	Ja	Ook 32 zelfstandige sociale huurwoningen.
<i>subtotaal</i>			412		
Nieuwe initiatieven					
Gaza		Ouderen	Nog niet bekend	ntb	
<i>totaal</i>					
Tekort (-)/overschot (+)			+/-		

Verzorgd, intramuraal en beschermt wonen voor ouderen en lichamelijk gehandicapten

3.3.4 Tekorten/overschotten

Het totaal ruim 400 verpleeg- en verzorgingsplaatsen voldoet ruimschoots aan de geprognosticeerde behoefte uit de Monitor Wel Thuis. In deze monitor is de vraag naar grootschalig en kleinschalig intramuraal wonen voor ouderen voor de gemeente Woerden gesteld op 260 woningen in 2015. Tot 2020 is een groeiend overschot aan zorgplaatsen. Dit is onder andere te verklaren vanuit het beleid waardoor mensen met een lichtere zorgindicaties niet meer in aanmerking komen voor het wonen in een verpleeghuis. In 2040 komt de vraag vrijwel overeen met de huidige voorraad.

Niet elke inwoner ervaart dat er voldoende aanbod is. Zo kan het verpleeghuis waar de voorkeur naar uit gaat een wachtlijst hebben. Er is niet altijd een verpleeghuisplek beschikbaar in de eigen gemeente. Het beleid waarbij men zo lang mogelijk in de eigen woning moet blijven wonen en pas naar een verpleeghuis kan als het écht noodzakelijk is heeft tot gevolg dat verhuizing naar een verpleeghuis soms al op korte termijn nodig is, bijvoorbeeld na een val. Als er dan geen plek beschikbaar is, moet men verhuizen naar een andere gemeente. Het aantal verpleeghuisplekken, en een mogelijke uitbreiding, kan echter niet zonder toestemming van het zorgkantoor. Wonen in een verpleeghuis is ook niet altijd de wens en wil men zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen met de benodigde hulp.

3.3.5 Acties en partners

Er ligt voornamelijk geen opgave in het realiseren van extra verpleeg- en verzorgingsplaatsen. Wel is er behoefte aan, en een tekort gesignaleerd van, plaatsen in geval van crisis. De gemeente heeft overleg met zorgaanbieders en het zorgkantoor om de ontwikkelingen te volgen. Er wordt gemonitord of op termijn de behoefte gaat toenemen vanwege de vergrijzingsgolf die dan op hoge leeftijd (85+) komt. De gemeente gaat twee maal per jaar in overleg met zorgaanbieders en zorgkantoor.

3.4 Nieuwe woonvormen voor ouderen

Nederland zijn er inmiddels meer dan 250 woongroepen voor ouderen. In deze woongroepen wonen ouderen die zelf besluiten om met leeftijdsgenoten samen te leven. Ook zijn er diverse vormen van mantelzorgwoningen waar met behoud van zelfstandigheid en privacy de eengezinswoning verbonden is met het erbij behorende (zorg)appartement.

3.4.1 Doelgroep

Nieuwe woonvormen blijken interessant te zijn voor ouderen die niet in een verpleeghuis kunnen wonen maar wel op zoek zijn naar een beschutte woonvorm of een vorm van samen wonen en leven.

3.4.2 Beschrijving woonvoorziening

In een woongroep wonen mensen bij elkaar, soms in zelfstandige appartementen, soms met gemeenschappelijke voorzieningen zoals een woonkamer en keuken (samen koken en eten). Ook bij zelfstandige woningen zijn er vaak gemeenschappelijke ruimten. Deze ruimten zijn onder meer bedoeld voor ontmoeting, informeel samenzijn of activiteiten. Er zijn verschillen vormen van woonvoorzieningen, van een verbouwde boerderij tot nieuwbouwprojecten.

In sommige verzorgings- en verpleeghuizen kunnen mensen naast zorg ook extra service krijgen. Het gaat dan ook om hulp die geen onderdeel uitmaakt van het zorgpakket: een soort 'all inclusive'-arrangement. Dit kan voor meer mensen interessant zijn, ook als men nog thuis woont of in een nieuw type woonvoorziening. Te denken valt aan ondersteuning bij dagelijkse zaken zoals boodschappen en koken maar ook financiën, begeleiding bij uitstapjes enz.. Ondersteuning die niet vergoed wordt vanuit zorg, moet door de mensen zelf worden betaald. De inzet van vrijwilligers is daarbij een mogelijkheid.

3.4.3 Woonvoorzieningen in Woerden

Stichting ThuisHuis Woerden werkt op dit moment samen met GroenWest aan het ThuisHuis. Het is een vorm van kleinschalig wonen voor kwetsbare ouderen. Hiervoor verbouwt GroenWest een bestaand gebouw aan de Prins Mauritssingel in het Staatsliedenkwartier in Woerden. ThuisHuis is een woonvorm voor alleenstaande ouderen die op een prettige manier samen oud willen worden. Zij kiezen ervoor samen met leeftijdsgenoten in één groot huis, het ThuisHuis, te gaan wonen. Huiselijkheid, gezelligheid en zelfredzaamheid staan voorop. Vanaf 2018 kan er gehuurd worden. Het gaat om zes wooneenheden.

3.4.4 Tekorten/overschotten

Nieuwe vormen van wonen voor ouderen ontstaan vaak doordat er een vraag is vanuit de bewoners of een initiatief opgezet wordt door een zorgpartij. Er is niet op voorhand een behoefte aan te geven. Wel is de trend zichtbaar dat er behoefte is aan deze woonvormen voor ouderen.

3.4.5 Acties en partners

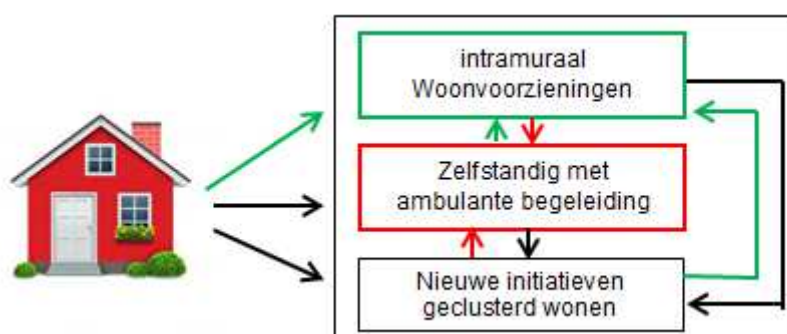
De behoefte aan nieuwe woonvormen die het gat dichtten tussen zelfstandig wonen en verpleeghuis is niet te ramen. Dan wordt het van belang om randvoorwaarden te hebben voor nieuwe initiatieven die zich melden. Ook moet het totaal aan initiatieven en nieuwe woonvormen in beeld blijven en gemonitord worden.

- Bij nieuwe initiatieven wordt de initiatiefnemer gevraagd aan te tonen dat er behoefte is. Het gaat dan om doelgroep en mogelijk al een lijst met gegadigden (bijv. bij een bewonersinitiatief).
- Er moet worden gemotiveerd dat het een woonzorgvoorziening is die voor lange termijn in te zetten is voor de doelgroep óf ook op termijn in te zetten is voor andere doelgroepen.
- Het initiatief wordt ook getoetst aan de kaders uit de woonvisie. Specifiek gaat het dan om de in de woonvisie gesignaleerde tekorten bij een aantal dorpen en de geïnventariseerde woonwensen in de dorpen en wijken.
- Bij initiatieven voor ouderen en/of lichamelijk gehandicapten worden – uiteraard - eisen gesteld aan de toe- en doorgankelijkheid van de woningen en het gebouw.
- In eerste instantie is de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van het project en, het indien van toepassing, vinden van samenwerkingspartners zoals de corporatie of een ontwikkelaar.
- Bij elk initiatief wordt bekeken of de locatie in de nabijheid van zorgvoorzieningen/zorgsteunpunt is en dagelijkse voorzieningen zoals winkels en openbaar vervoer.
- Binnen de gemeente vindt afstemming plaats tussen wonen, ruimtelijke ordening en het sociaal domein.

Een van de actiepunten is een nadere verkenning van nieuwe initiatieven. Bij bijzonder kansrijke projecten die aansluiten op de doelstellingen van de gemeente, zal de gemeente overwegen om een actievere rol in te nemen. Te denken valt aan het bemiddelen tussen partijen zoals het betrekken van de corporatie bij het initiatief.

4 Mensen met een (licht) verstandelijke beperking ((L)VG)

Samenvatting	
Doelgroep	Mensen met een verstandelijke beperking of een (licht) verstandelijk handicap
Woonvoorzieningen	Zelfstandig wonen - al dan niet geclusterd - met ambulante zorg/begeleiding, beschermde (intramurale) woonzorginstellingen
Nieuwe woonvormen	Geclusterd wonen, zelfstandig of met gedeelde voorzieningen
Tekorten	Geen tekort aan beschermd wonen, wel tekort aan woningen voor uitstroom
Acties	Nieuwe woonvormen inventariseren, nieuwe initiatieven toetsen Afspraken over woningen voor uitstroom, bijzondere bemiddeling bij uitstroom en maatwerk ook voor wat betreft de locatie van de woning

4.1 Doelgroep (licht) verstandelijk gehandicapten

Een verstandelijke beperking of handicap (VG) is een aandoening, waarbij het verstandelijke vermogen zich niet met de normale snelheid ontwikkelt en meestal nooit een niveau bereikt als bij leeftijdgenoten. Daarom heet dit een verstandelijke handicap of een verstandelijke beperking. Mensen met het zorgprofiel VG1 en VG2 worden verondersteld zelfstandig te wonen met ambulante zorg en begeleiding. Vanaf zorgprofiel VG3 is de component wonen opgenomen.

Licht verstandelijk gehandicapt (LVG) is gedefinieerd als een handicap als gevolg van omgevingsfactoren gecombineerd met een laag intellectueel functioneren. Er kan sprake zijn van leer- en opvoedingsproblemen, een beperkt sociaal aanpassingsvermogen, ernstige gedragsproblemen, sociale problematiek of een psychiatrische stoornis. Problemen kunnen ontstaan in combinatie met problemen in de gezinssituatie zoals mishandeling, verwaarlozing, verslaving of seksueel misbruik.

4.2 Beschrijving woonvoorzieningen (licht) verstandelijk gehandicapten

4.2.1 Zelfstandig wonen met ambulante begeleiding

De mensen met de lichte zorgprofielen (L)VG1 en (L)VG2 wonen zelfstandig met zorg aan huis. Dit geldt ook voor een deel van (L)VG3. Vaak is er ook een steunpunt in de buurt, soms zelfs in hetzelfde gebouw. In het steunpunt kunnen mensen langskomen een praatje, eten of een kopje koffie drinken en soms dagbesteding. Voor ondersteuning doen zij een beroep op de Wmo.

4.2.2 Geclusterd wonen

Ook voor mensen die niet continu zorg en begeleiding nodig hebben, kan het prettig zijn om met gelijkgestemden bij elkaar te wonen. Er zijn initiatieven bekend van ouders die voor hun kinderen (jong-volwassenen) een woonvorm zoeken waar ze ieder een eigen woning hebben en toch ook samen in één complex wonen. Soms worden daar ook gezamenlijke ruimten bij gevraagd zoals een gemeenschappelijke woonkamer en een gezamenlijke tuin.

4.2.3 Woonvoorzieningen (intramuraal) verstandelijk gehandicaptenzorg

De meeste mensen met een indicatie VG 3-8 wonen intramuraal. Bij intramurale zorg kunnen mensen door omstandigheden niet thuis wonen en verblijven ze in een instelling om daar de zorg en begeleiding (24 uur per dag) te kunnen krijgen die ze nodig hebben. Vanaf 2015 valt de intramurale zorg voornamelijk onder de Wlz.

4.3 Voorzieningen voor (licht)verstandelijk gehandicapten in Woerden

Verscheidene partijen zoals Reinaerde, Philadelphia, Amerpoort en Abrona hebben een aanbod voor (L)VG intramuraal wonen en ambulante begeleiding. Een deel van de voorzieningen is regionaal, ook vanwege de gespecialiseerde zorg waar een zekere omvang van de instelling voor nodig is. De meeste mensen met een (licht) verstandelijke beperking die een indicatie hebben met een wooncomponent vallen onder de Wlz. Bij stichting de Heem wonen ook bewoners met een Wmo beschermd wonen indicatie of een justitieel kader.

Organisatie	Locatie	Doelgroep(en)	Woningen	Intramuraal	Opmerkingen
Thomashuis	Hoofdweg, Zegveld	Kleinschalig licht en verstandelijke beperking	1 woning met max 8 mensen	Ja, zorgondernemer woont intern	PGB
Abrona het Kasteel	Kasteel, Woerden	Licht en verstandelijke beperking	18 zelfstandig appartementen	Ja, 24 uur begeleiding	Tussen de 20-50 jaar
Abrona Brediushof	Kievitstraat, Woerden	Licht en matig verstandelijke beperking	28 zelfstandig appartementen	Ja, 24 uur begeleiding	Tussen de 30-40 jaar
Amerpoort / Ibizakade	Ibizakade, Woerden	Verstandelijke beperking	5 zelfstandig appartementen	Ja, 24 uur begeleiding	
Amerpoort / Berlengakade	Berlengakade, Woerden	Licht en matig verstandelijke beperking	11 zelfstandige appartementen	Ja, 24 uur per dag begeleiding, 's nachts een slaapdienst	Volwassenen
Reinaerde / Singelhof	Singelhof, Woerden	Licht en matig verstandelijke beperking	36 zelfstandige appartementen	Ja, 24 uren begeleiding, 's nachts een slaapdienst	volwassenen
Philadelphia / Wederikveld	Wederikveld, Woerden	Verstandelijke beperking	2 zelfstandige appartementen	Ja, 24 uur begeleiding	Wordt opgezegd in 2018
Philadelphia/ Brede-school	Jan Steenstraat Woerden	Verstandelijke beperking	13 zelfstandig en onzelfstandig	Ja, 24 uur begeleiding	herbestemming plannen voor LVG
Philadelphie / Valeriaanveld	Valeriaanveld, Woerden	Verstandelijke beperking	Onzelfstandig in één huis (13 mensen)	Ja, 24 uur begeleiding	Wordt gewijzigd n 2018
Stichting de Heem	Veldwijk, Woerden	VG 6 en 7, 'moeilijk plaatsbaar', beschermd wonen	22 chalets	Ja, 24 uren begeleiding en behandeling	Wordt in 2018 overgenomen door Leger des Heils.
<i>subtotaal</i>			156		
Philadelphie Brede-school en Valeriaanveld gaan samen naar nieuwe locatie		Verstandelijke beperking	8 extra plekken (32 in totaal)	Ja, 24 uren begeleiding	Start begin 2018
Philadelphia / Valeriaanveld		Licht verstandelijke beperking	13 zelfstandige appartementen	Ambulante begeleiding vanuit de Wmo	Op dit moment nog niet zeker.
<i>Totaal</i>			177		
Behoeft					
Tekort (-)/overschot (+)			+/-		

Verzorgd, beschermd en beschut wonen voor (licht) verstandelijk gehandicapten

4.4 Nieuwe vormen van (geclusterd) wonen voor (licht) verstandelijk gehandicapten

Er zijn initiatieven waarbij een groep ouders en/of een zorgpartij het initiatief neemt om voor hun volwassen kinderen een nieuwe vorm van geclusterd wonen te realiseren. Het kan gaan om zelfstandige woningen of een vorm van groepswonen met niet-zelfstandige wooneenheden. Zo zijn er initiatieven bekend voor (jong-)volwassenen met autisme.

Philadelphia is voornemens om in het Valeriaanpad een voorziening in te richten voor (licht) verstandelijk gehandicapten. Het gaat om 13 zelfstandige appartementen met (ambulante) begeleiding en mogelijk een aantal gemeenschappelijke ruimten.

Er is geen raming te geven van de behoefte aan nieuwe wooninitiatieven.

4.5 Tekorten/overschotten

Het scheiden van wonen en zorg heeft gevolgen voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking. Nieuwe mensen met een lichte zorgvraag krijgen geen indicatie meer voor beschermd wonen. Het rapport wonen-zorg en MO in de U10 voorspelt in 2020 een klein vraagoverschot in Woerden en op het niveau van de U10 een vraagoverschot van rond de duizend zorgplaatsen. Ook zorgpartijen in Woerden geven aan dat er geen grote wachtlijsten zijn voor intramuraal wonen.

4.6 Uitstroom²

Een deel van de bewoners met een verstandelijke beperking die nu nog intramuraal woont kan op zeker moment zelfstandig wonen met ambulante begeleiding. Uitstroom is om meerdere redenen belangrijk. Voor de persoon die uitstroomt is het van belang dat hij/zij gaat wonen op het niveau waar hij/zij aan toe en toe in staat is. Hiermee kan deelname aan de samenleving geoptimaliseerd worden mits voldoende ondersteund. Bij uitstroom komt vervolgens een plek vrij voor iemand anders voor wie het intramuraal wonen noodzaak is.

Voor uitstroom moeten woningen beschikbaar zijn. Het gaat om een beperkt aantal woningen per jaar. De woningen hoeven niet altijd op korte termijn (binnen een paar weken/maanden) beschikbaar te komen maar jaren wachten terwijl iemand wel toe is aan zelfstandig wonen is ook geen optie. Bijzondere bemiddeling is in veel gevallen dan ook wel nodig.

In een aantal gevallen is de wens om in de buurt van de woonvoorziening te kunnen blijven wonen. Daarmee blijft de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van eventuele voorzieningen zoals dagbesteding als ook informeel binnenlopen, bekende mensen en een bekende (woon)omgeving.

Met GroenWest zijn geen afspraken over het beschikbaar stellen van woningen voor uitstroom voor deze (L)VG-doelgroep. Het gaat niet om grote aantallen, wel om bijzondere bemiddeling en de voorkeur voor het wonen in de buurt van de (woon)voorziening.

4.7 Acties en partners

Afspraken GroenWest over beschikbaar stellen woningen voor uitstroom

In nagenoeg alle gevallen gaat het om mensen met een Wajong-uitkering en is een sociale huurwoning de enige optie. Voorstel is om met GroenWest afspraken te maken over het op verzoek en middels bijzondere bemiddeling toewijzen van woningen aan deze doelgroep.

Nieuwe vormen van (geclusterd) wonen

Omdat de behoefte aan nieuwe woonvormen die het gat dichtten tussen zelfstandig wonen en intramuraal wonen niet te ramen is, is het van belang om randvoorwaarden te hebben voor nieuwe initiatieven die zich melden. Ook moet het totaal aan initiatieven en nieuwe woonvormen in beeld blijven en gemonitord worden.

- Bij nieuwe initiatieven wordt de initiatiefnemer gevraagd aan te tonen dat er behoefte is. Het gaat dan om doelgroep en mogelijk al een lijst met gegadigden (bijv. bij een bewonersinitiatief).
- Er moet worden gemotiveerd dat het een woonzorgvoorziening is die voor lange termijn in te zetten is voor de doelgroep óf ook op termijn in te zetten is voor andere doelgroepen.
- Het initiatief wordt ook getoetst op de kaders uit de woonvisie. Specifiek gaat het dan om de in de woonvisie gesignaleerde tekorten bij een aantal dorpen en de geïnventariseerde woonwensen in de dorpen en wijken.
- Bij initiatieven voor ouderen en/of lichamelijk gehandicapten worden uiteraard eisen gesteld aan de toe- en doorgankelijkheid van de woningen en het gebouw.

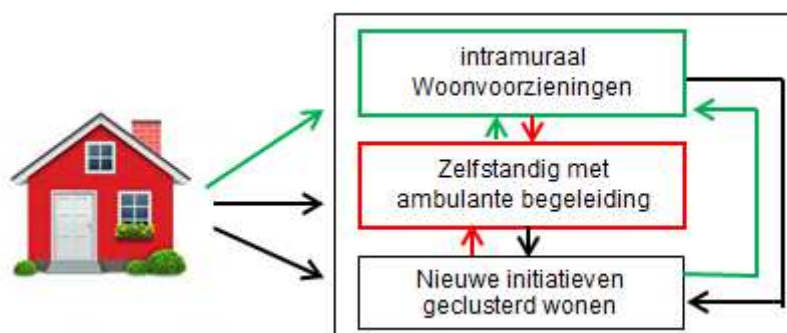
² Omdat het wonen in deze voorzieningen vaak meerdere jaren is, wordt het in dit rapport beschreven onder 'permanente woonvormen'. In deel 3 is ingegaan op de tijdelijke voorzieningen, méér gericht op kortdurend verblijf met behandeling/begeleiding en uitstroom naar zelfstandig wonen.

-
- In eerste instantie is de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van het project en, het indien van toepassing, vinden van samenwerkingspartners zoals de corporatie of een ontwikkelaar.
 - Binnen de gemeente vindt afstemming plaats tussen de wonen, ruimtelijke ordening en het sociaal domein.

Een van de actiepunten is een nadere verkenning van nieuwe initiatieven. Bij bijzonder kansrijke projecten die aansluiten op de doelstellingen van de gemeente, zal de gemeente overwegen om een actievere rol in te nemen. Te denken valt aan het bemiddelen tussen partijen zoals het betrekken van de corporatie bij het initiatief.

5 Mensen met een psychische aandoening (GGZ)

Samenvatting	
Doelgroep	Mensen met een psychische aandoening (GGZ) dan wel ernstig psychische aandoening (GGZ, EPA)
Woonvoorzieningen	Zelfstandig wonen met ambulante begeleiding, beschermd wonen
Nieuwe woonvormen	Gemixt wonen, GGZ met ambulante begeleiding en overig (bijv jongeren Housing First)
Tekorten	Woningen voor uitstroom, aantallen komende jaren nog niet bekend
Acties	Monitoren benodigd aantal woningen en dan afspraken maken over beschikbaar stellen woningen en bijzondere bemiddeling

5.1 Doelgroep geestelijke gezondheidszorg

In de GGZ gaat het om mensen met een psychische aandoening zoals een psychose, verslaving, angst- of persoonlijkheidsstoornis. Deze groep wordt ook wel de groep met een ernstig psychische aandoening (EPA) genoemd. Ook mensen met een burn-out of relatieproblemen of mensen die ingrijpende gebeurtenissen hebben meegemaakt zoals mishandeling kunnen, soms tijdelijk, onder deze doelgroep vallen. (Veel) psychische aandoeningen genezen niet. Mensen moeten leren omgaan met de gevolgen. De hulpvraag kan wisselend zijn: het kan een poosje goed gaan en dan weer slecht. Het gaat altijd om matige tot zware problemen. Onder de GGZ-doelgroep zijn ook mensen die zelf geen ondersteuning vragen. Dit kan bij de aandoening horen. Een belangrijk deel van de mensen moet na een terugval of ziekteperiode, weer leren hun plek in te nemen in gezin, buurt of werk.

5.2 Beschrijving woonvoorzieningen geestelijke gezondheidszorg

5.2.1 begeleid wonen (zelfstandig met ambulante begeleiding)

Mensen met een lichte GGZ-problematiek (GGZ 1 en 2) wonen zelfstandig met (ambulante) zorg en begeleiding. Voor ondersteuning doen zij een beroep op de Wmo. Komende jaren moeten méér mensen vanuit instellingen op zichzelf gaan wonen. De druk op het woningaanbod en de ambulante zorg neemt toe. Ambulante begeleiding kan door meerdere organisaties, zoals Kwintes, Abrona of het Leger des Heils, ingevuld zijn.

5.2.2 Beschermd wonen geestelijke gezondheidszorg

De meeste mensen met een GGZ 3-7 indicatie wonen intramuraal (beschermd wonen). Bij intramurale zorg kunnen inwoners door omstandigheden niet thuis wonen. Ze verblijven in een instelling om daar de zorg te kunnen krijgen die ze nodig hebben. Vanaf 2015 valt de intramurale zorg voornamelijk onder de Wlz. De intramurale GGZ bestaat uit een breed palet aan uiteenlopende voorzieningen, afhankelijk van de samenstelling van de bewoners en het zorgniveau. Voorzieningen kunnen een open of een gesloten karakter hebben.

5.2.3 Tijdelijke woon- en opvangvoorzieningen

Er zijn mensen die zelfstandig wonen, tijdelijk extra hulp nodig hebben en dan ook niet thuis kunnen blijven wonen. Ook zijn er mensen die door omstandigheden en hun psychische beperking dakloos geworden zijn. Voor deze mensen zijn er tijdelijke opvangvoorzieningen nodig. Na behandeling en rehabilitatie gaat men weer terug naar huis of verhuist men naar een woning of geschikte woonvorm/instelling.

De tijdelijke opvangvoorzieningen zijn apart behandeld en opgenomen in de hoofdstuk 9.

5.3 Woonvoorzieningen geestelijke gezondheidszorg in Woerden

De bewoners van de intramurale woonvoorzieningen voor de GGZ-doelgroep in Woerden worden begeleid door Kwintes. Bijna al deze mensen hebben een beschermd wonen indicatie vanuit de Wmo, Wlz of justitieel kader.

Organisatie	Locatie	Doelgroep(en)	Woningen	Intramuraal	Opmerkingen
Huidig aanbod					
Kwintes	Mauvestraat/Hobbemastraat	Minder intensieve zorgvraag	1/2 persoons HAT eenheden op loopafstand van de locatie op de Hobbeportiek. Totaal 53 cliënten.	24 uren zorg, slaapwacht 's nacht en in het weekend op afstand.	
Kwintes	Rembrandtlaan/Ridderstraat	Autisme	6 individuele appartementen	24 uren zorg, slaapwacht 's nachts en in het weekend op afstand.	
Kwintes	Hobbemportiek	Intensieve complexe problematiek,	Groepswonen. 6 eengezinswoningen met 13 cliënten en 4 appartementen met 8 cliënten.	24 uur zorg, slaapwacht aanwezig	Justitiële plekken.
Kwintes	Lekoord	Autisme, trainingshuis om vaardigheden aan te leren	4 eengezinswoningen. Woonhuis wordt gedeeld met drie personen	24 uren zorg, wakende wacht 's nachts en op afstand. Telefonisch bereikbaar	Doorstromen 1 à 2 jaar. Van 7 tot 22 uur is er begeleiding aanwezig.
Kwintes	Ijsseloord	Autisme, trainingshuis om vaardigheden aan te leren	4 eengezinswoningen. Woonhuis wordt gedeeld met drie personen	24 uren zorg, wakende wacht 's nachts op afstand	Doorstromen 1 à 2 jaar. Van 7 tot 22 uur is er begeleiding aanwezig.
Kwintes	Terschellingkade	Autisme en reguliere	2-4 persoons huishoudens en 1 HAT	24 uren zorg, slaapwacht 's nachts op afstand. Telefonisch bereikbaar.	
<i>Subtotaal</i>			108 plekken.		
[nieuwe initiatieven]	geen				
<i>Totaal</i>					
Behoefte			Geen wachtlijsten voor intramuraal		
Tekort (-)/overschot (+)			+/-		

Verzorgd, beschermd en beschut wonen voor mensen met een psychische beperking (GGZ, EPA)

5.4 Nieuwe vormen van (geclusterd) wonen geestelijke gezondheidszorg

Mede in reactie op de extramuralisering vanuit beschermd wonen, zijn diverse partijen nieuwe woonconcepten aan het ontwikkelen. Zo zijn er voorbeelden van woongebouwen met een mix van mensen met een GGZ-indicatie (met ambulante begeleiding) en bijvoorbeeld jongeren. Daarmee kunnen ook deze inwoners meer in de maatschappij wonen en zich optrekken aan de overige bewoners. Van de andere bewoners wordt een actieve bijdrage gevraagd, bijvoorbeeld als maatje en voor enige sociale controle. Bij dit type woonvoorzieningen wordt soms bestaand kantoorvastgoed ingezet. De verbouwing kan samen met de bewoners uitgevoerd worden.

Een andere woonvorm - en andere kijk op begeleiding en rehabilitatie - is 'Housing First'. Housing First is een belangrijke eerste stap voor langdurig dakloze mensen met een uitzichtloos bestaan die tevens kampen met ernstige

psychische aandoeningen en/of verslavingsproblematiek. Het bieden van een woning blijkt een effectieve maatregel voor het beëindigen van dakloosheid en mensen te helpen om in zorg te krijgen. Het gaat dan niet alleen om het dak boven het hoofd. Mensen krijgen direct de verantwoordelijkheid over de woning. Wonen wordt bij Housing First gezien als basisrecht en is niet op basis van geschiktheid. Naast burgerschap (het betalen van huur en geen overlast veroorzaken) en het toelaten van woonbegeleiding zijn er geen voorwaarden aan het wonen verbonden. Dit verschilt van andere aanpakken waar vaak om te beginnen ingezet wordt op intensieve ondersteuning, zoals bij financieren en huurbetaling. De regie bij de mensen zelf leggen, blijkt in veel gevallen het gevoel van eigenwaarde te versterken. Men neemt verantwoordelijkheid. Tweede belangrijke punt van de Housing First benadering is begeleiding zonder directe 'drang' tot direct herstel. Men krijgt de kans om in eigen tempo weer zijn draai te vinden, op het moment dat men er aan toe is te starten met herstel om vervolgens door te groeien tot het niveau, passend bij de mogelijkheden. Dit vraagt voldoende uren voor een ongedwongen vorm van (specialistische intensieve) begeleiding.

5.5 Tekorten/overschotten

In het bestuurlijk akkoord toekomst GGZ is de ambitie geformuleerd om in de periode 2018-2020 de intramurale capaciteit met een derde af te bouwen en te vervangen door wonen met ambulante zorg. De voorraad intramurale zorgplaatsen GGZ in de U10-regio is de afgelopen jaren al behoorlijk geslonken. In de monitor Wonen – Zorg en MO in de U10 was ook al geconcludeerd dat er op termijn een overschot is aan intramurale GGZ-plaatsen in de U10. Het kwantificeren van de uitstroom wordt regionaal uitgewerkt. Dan wordt ook duidelijk hoeveel woningen er nodig zijn om deze mensen te kunnen huisvesten. Er zijn weinig tot geen wachtlijsten voor intramurale zorgplaatsen bij de GGZ-instellingen. Daarentegen is er wel behoefte aan woningen voor de uitstroom naar begeleid, zelfstandig wonen.

De conclusie dat er geen tekort is aan beschermd wonen, volgt uit het gewijzigd beleid waarbij minder mensen in een beschermde woonvorm (gaan) wonen en méér in zelfstandige woningen. De ervaring is, dat er nu mensen zijn die tussen wal en schip vallen. Het beleid bepaalt dat minder gemakkelijk ingestroomd kan worden maar dit betekent niet dat deze mensen er niet zijn. Er komt meer druk op de Wmo. Ook zijn er mensen, zoals jongeren, die nu (langer) thuis blijven wonen terwijl dit eigenlijk niet goed gaat. Het wordt pas duidelijk als het escaleert en iemand acuut opgevangen wordt in de maatschappelijke opvang.

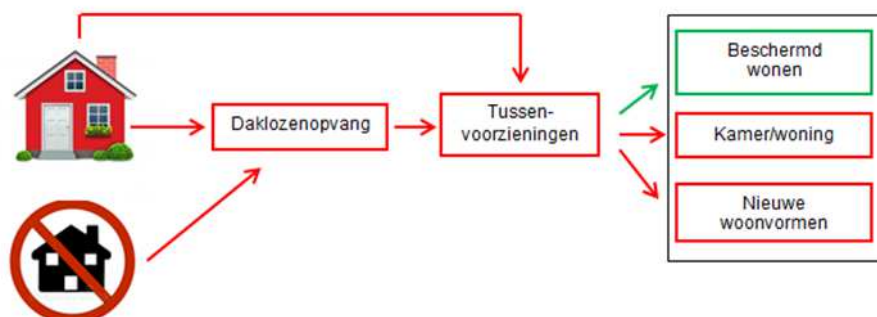
5.6 Acties en partners

Voor de uitstroom vanuit beschermde woonvormen zijn woningen nodig. In de meeste gevallen gaat het om mensen met een laag inkomen en gaat het dus over sociale huur. Dit legt een extra druk op de huurwoningmarkt. Met GroenWest worden afspraken gemaakt over het aantal woningen dat beschikbaar gesteld en via bijzondere bemiddeling toegewezen wordt aan deze doelgroep.

Er zijn diverse voorbeelden, en concrete initiatieven, voor nieuwe (beschutte) woonvormen. Het gaat om woonvormen die het gat vullen tussen beschermd wonen en een reguliere woning. Soms is een clustering gewenst, soms gemeenschappelijke voorzieningen. Bij elke clustering geldt dat het aantal woningen in een cluster bescheiden moet blijven (bij voorkeur maximaal zes woningen) en opgenomen in een woonbuurt. Het aantal en het type nieuwe initiatieven is niet te ramen. Een van de actiepunten is een nadere verkenning van dit type nieuwe initiatieven.

Deel 3: tijdelijke woon- en opvangvoorzieningen

6 Tijdelijkheid en diversiteit aan doelgroepen

6.1 Tijdelijkheid en doorstroming

Tijdelijke opvangvoorzieningen zijn bedoeld voor mensen die dakloos zijn en/of tijdelijk niet in staat zijn om zonder hulpverlening hun leven op eigen kracht in te richten. De doelgroep is divers, van jong tot oud en van mensen met een beperking tot mensen/gezinnen die door omstandigheden (schulden bijv.) in een nijpende situatie terecht gekomen zijn. Uitgangspunt is de eigen kracht maar niet iedereen is dus in staat om zijn/haar leven weer zelfstandig op de rit te krijgen.

Naast opvang en een dak boven het hoofd wordt actief gestuurd op rehabilitatie. Daarbij zijn afspraken over de termijn waarop iemand tijdelijk verblijft in een opvangvoorziening, zij het dat dit ook maatwerk blijft.

Doel is uiteindelijk een terugkeer naar de eigen woning of, bij dakloosheid, doorstromen naar een woning of geschikte woonvorm. Voor het welzijn en de zelfredzaamheid van mensen is het van belang dat uitstroom mogelijk is op het moment dat iemand er aan toe is. Tevens wordt daarmee voorkomen dat opvangplekken bezet gehouden worden voor mensen die daar niet (meer) thuishoren.

Bij deel 2 'permanente woningen en woonvoorzieningen' is ook een aantal voorzieningen die tijdelijk genoemd zouden kunnen worden. Verschil is dat de in deel 3 'tijdelijke woon- en opvangvoorzieningen' opgenomen voorzieningen korter tijdelijk zijn en altijd gericht op uitstroom na behandeling/begeleiding. Bij deel 2 gaat het ook om woonvormen waarbij mensen zich met de juiste begeleiding mogelijk ontwikkelen tot een niveau dat een meer zelfstandige woning gewenst is. Dit kan ook jaren duren en is niet altijd van tevoren te voorspellen. Tot die tijd wonen ze als ieder ander: permanent wonen.

6.2 Doelgroepen

6.2.1 Volwassen, psychiatrie en verslaving

Er zijn mensen die door een (ernstig) psychische aandoening (GGZ/EPA) en/of een verslaving dakloos zijn, soms al voor langere tijd. Voor deze groep is opvang en – soms intensieve – begeleiding nodig. Uitstroom is niet altijd naar zelfstandige woonruimte maar soms ook naar een beschermde woonvorm.

6.2.2 Jongeren

Er zijn situaties waarbij mensen, veelal met een licht verstandelijke handicap, onverwacht en op korte termijn hulp en onderdak nodig hebben. Deze groep zou opgevangen moeten worden in tijdelijke opvangvoorzieningen. De ervaring is dat de 18+-jongeren bij de regionale toegang geweigerd worden omdat er geen Wlz- of Wmo-indicatie is. Deze jongeren komen ook niet snel naar een daklozenopvang omdat ze niet in de daklozenopvang 'tussen de verslaafden en dronken zwervers' willen slapen. Soms is slapen bij vrienden voor even nog wel mogelijk (zij het niet altijd goed voor de jongere) maar uiteindelijk is dat ook geen permanente oplossing. Het kunnen bieden van crisisopvang is een kans om deze jongeren in beeld te krijgen en te begeleiden naar een tussenvoorziening en uiteindelijk naar een woning of kamer.

6.2.3 Tijdelijk dakloos door omstandigheden

Er zijn huishoudens die door (huur)schulden, huisuitzetting, gedwongen verkoop van het huis door bank of echtscheiding dakloos worden. Het gaat dan om zowel alleenstaanden en stellen als ouder(s) met kind(eren). Soms speelt er méér zoals een verstandelijke beperking, psychische aandoening of tijdelijk psychische problemen/niet

meer kunnen overzien. Eigen kracht en opvang en onderdak in het netwerk is de eerste optie maar niet altijd mogelijk. Soms is alleen een tijdelijke woonplek nodig, soms ook met begeleiding.

Voor mensen die door omstandigheden dakloos dreigen te worden, geldt in eerste instantie de urgentieregeling uit de regionale huisvestingsverordening. Voor alleenstaanden is de mogelijkheid om voor een jaar een woning te huren in de Hoge Woerd. Voor ouder(s) met kind(eren) is een dergelijke, tijdelijke woonvorm er niet. Als het niet mogelijk is om urgentie te krijgen of als er echt noodzaak is om in Woerden te blijven wonen (kinderen die niet goed in staat zijn om te grote veranderingen in hun leven op te vangen) wordt gekeken of de hardheidsclausule van toepassing is. In bijlage 4 zijn de regels met betrekking tot urgentie opgenomen.

6.2.4 Tienermoeders

Bij de opvang voor tienermoeders is het van belang dat de moeder, naast onderdak, ook begeleiding krijgt bij opvoeding en verzorging van het kind. Voor uitstroom is een zelfstandige woning nodig. In sommige gevallen is ook de vader nog in beeld en is de wens om als stel samen te gaan wonen.

6.2.5 Ex-gedetineerden

Omdat deze groep een aparte benadering en zeer specifieke huisvesting en begeleiding vraagt, is hier een apart hoofdstuk aan gewijd (hoofdstuk 10).

7 Daklozenopvang

Samenvatting	
Doelgroep	(langdurig) dakloos, alle leeftijden, psychiatrie, verslaving, (licht) verstandelijk beperkt, dakloos door omstandigheden (schulden)
Woonvoorzieningen	Daklozenopvang, crisisopvang
Tekort	Geen daklozen-/crisisopvang in Woerden
Acties	In gesprek met partijen over crisisbedden, daklozenopvang. Maatwerk per doelgroep indien mogelijk

7.1 Omschrijving daklozenopvang

De daklozenopvang is bedoeld voor mensen die dakloos zijn en per direct in ieder geval een dak boven het hoofd nodig hebben, een bed en de mogelijkheid om zich te wassen. Het is een eerste, acute opvang waarna zo snel mogelijk gekeken moet worden welke vervolgstap er is voor langere tijd, al dan niet met behandeling en begeleiding.

7.2 Doelgroep(en) daklozenopvang

De doelgroep is zeer gevarieerd wat het ook complex maakt. Niet iedereen komt ook naar de daklozenopvang en de opvang is niet geschikt voor een mix van alle doelgroepen. Niet alle doelgroepen kunnen in dezelfde daklozenopvang opgevangen worden.

7.3 Daklozenopvang in Woerden en de regio

Er is geen daklozenopvang in Woerden. De daklozenopvang is in Utrecht. In 'het Keldertje' zijn in geval van acute nood twee noodbedden. Het gaat echt om nood en voor één of misschien twee nachten.

7.4 Uitstroom

Daklozenopvang is bedoeld om direct onderdak te bieden om te voorkomen dat iemand op straat slaapt. Daklozenopvang is ook voor een zeer korte periode (paar dagen tot twee weken). Erna gaat men door naar een maatschappelijke opvangvoorziening, beschermde woonvorm of (gesloten) gespecialiseerde instelling voor verdere behandeling en begeleiding.

7.5 Tekorten/overschotten

Er is geen daklozenopvang in Woerden. Wel is het gewenst om enkele crisisplekken in Woerden te hebben voor acute opvang en zodat men niet uit de eigen omgeving/sociaal netwerk gehaald wordt. Dit is in ieder geval van belang bij jongeren en ouder(s) met kind(eren) maar ook voor anderen is het vaak niet bevorderlijk voor rehabilitatie als men uit de vertrouwde omgeving gehaald wordt.

7.6 Acties en partners

Bij elke opvangvoorziening in Woerden wordt bekeken/besproken of er mogelijkheden zijn voor één of enkele crisisplekken en voor welke doelgroep(en) deze dan ingezet kunnen worden. Daarbij wordt bekeken welke flexibiliteit er mogelijk is.

8 Maatschappelijke opvang, tussenvoorzieningen

Samenvatting	
Doelgroep	(dreigend) dakloos, diverse doelgroepen: jongeren, volwassenen, (tiener)moeders, ouder(s) met kind(eren), ook (maar niet altijd) (L)VG, GGZ
Woonvoorzieningen	Tijdelijke opvang met in de meeste gevallen begeleiding, uitstroom als doel
Uitstroom	Woningen, kamers/studio's (soms beschermd wonen)
Tekorten	Tijdelijke opvang: jongeren(!), ouder(s) met kind(eren)(!), alleenstaanden, (tiener)moeders Permanent wonen (uitstroom): Woningen en kamers/studio's
Acties	Nieuwe initiatieven die een deel van het tekort aanvullen Gesprek zorgaanbieders over toevoegen aanbod Afspraken met GroenWest over beschikbaar stellen woningen/kamers/studio's voor uitstroom

8.1 Omschrijving tussenvoorziening

Een 'tussenvoorziening' is gedefinieerd als een tijdelijke woonplek, gekoppeld aan behandeling/begeleiding met als doelstelling na een half tot één jaar (eventueel met verlenging) weer normaal te gaan wonen. Het is bedoeld voor mensen die tijdelijk uitgesloten zijn van regulier wonen maar wel over de motivatie en de mogelijkheden beschikken om toe te groeien naar regulier wonen al dan niet met ambulante begeleiding. Het kan gaan om zelfstandige wooneenheden of een kamer met gedeelde voorzieningen.

8.2 Doelgroep(en) tussenvoorziening

De doelgroep is divers qua problematiek, leeftijd en huishoudensamenstelling. Bij de omschrijving van de voorzieningen wordt ook ingegaan op de doelgroep(en).

8.3 Voorzieningen in Woerden

Alle inwoners die in aanmerking komen voor maatschappelijke opvang / tussenvoorzieningen hebben een indicatie vanuit de Wmo of Jeugdwet.

Organisatie	Locatie	Doelgroep(en)	Zelfstandige wooneenheden	Kamers	Opmerkingen
<i>Aanbod in Woerden</i>					
Stichting de Meerpaal, Leger des Heils	Pitstop, Leidsche-straatweg	Divers: dakloos door omstandigheden.	-	3 (kamers) 1 ('tiny house', noodopvang)	Doelgroep divers, mix van diverse doelgroepen niet altijd mogelijk/gewenst
Stichting de Meerpaal, Leger des Heils (nu nog Timon)	Kamertrainingscentrum (KTC) de Meerpaal	Gemixt Jongeren	-	4	Jongeren, nu meiden, toekomst gemixt
Stichting de Meerpaal, Leger des Heils	T Keldertje	Gemixt	-	2	Pilot starten

Organisatie	Locatie	Doelgroep(en)	Zelfstandige wooneenheden	Kamers	Opmerkingen
Kwintes, Fasehuis		Zeer gemixt: jongeren (licht tot zwaar), GGZ (licht tot zwaar), intensieve complexe dubbel problematiek Uit crisis, uit opnamekliniek, dakloos enz..	-	27	Drie fasen waarin vaardigheden worden aangeleerd om vervolgens door te stromen naar een passende vervolgplek. Streef is binnen 1 jaar. Realiteit is dat mensen er soms jaren wonen. Mix van doelgroepen gaat niet altijd goed.
totaal			-	37	
Behoefte			(6 tot) 12 extra	(22 tot) 28 extra	20 opvangplekken voor jongeren, 4 tot 8 voor alleenstaande volwassenen, 2 tot 4 voor tienermoeders, 4 tot 8 voor ouder(s) met kind(eren)
Tekort (-)/overschot (+)			-12	-28	

Tijdelijke opvangvoorzieningen (tussenvoorzieningen) diverse doelgroepen

8.3.1 Pitstop (Stichting de Meerpaal, Leger des Heils)

Omschrijving voorziening

Stichting de Meerpaal heeft een woning aan de Leidsestraatweg voor tijdelijke opvang. De begeleiding is in handen van het Leger des Heils. Het gaat om tijdelijke opvang in een woonvorm voor jong (15+) en oud. Er zijn drie kamers met een gezamenlijke woonkamer. Bewoners krijgen zorg op maat. In het pand woont een hoofdbewoner permanent. Er zijn drie kamers in de Pitstop. Bij de Pitstop is ook één 'tiny house' neergezet voor noodopvang.

Doelgroep(en)

De Pitstop is in principe geschikt voor mensen die tijdelijk woonruimte (en begeleiding) nodig hebben. Omdat het kamers zijn met gemeenschappelijke voorzieningen wordt wel altijd bekeken of de bewoners met elkaar kunnen samenleven. De doelgroep is divers, vaak alleenstaand. Een enkele keer wordt een gezin/ouder met kinderen in de Pitstop opgevangen. Dit beperkt echter de mogelijkheden van de resterende kamer(s) omdat niet elke mix van doelgroepen gewenst is en het niet-zelfstandige kamers zijn met gemeenschappelijk voorzieningen (keuken, badkamer).

Tekorten/overschotten

Er wordt veel gebruik gemaakt van de Pitstop en (te) vaak moet er nee gezegd worden, deels omdat er geen ruimte is, deels omdat de combinatie van mensen/doelgroepen op dat moment niet mogelijk is. Zo is bijvoorbeeld niet elke combinatie mogelijk met een (getraumatiseerde) vrouw of met kinderen.

Uitstroom

Regelmatig zijn er bewoners die toe zijn aan het weer terugkeren naar een zelfstandige woning. Er is niet altijd een woning beschikbaar en er zijn bij de Pitstop geen vaste afspraken over het beschikbaar stellen van woningen voor uitstroom. Uitstroom is wel gewenst, ook om nieuwe instroom toe te kunnen laten.

Het gaat om minimaal 10 alleenstaanden per jaar voor wie geen plek gevonden kon worden. Ook voor ouder(s) met kind(eren) is geen woning beschikbaar maar wel een behoefte van 4 tot 6.

8.3.2 Kamertrainingscentrum (KTC) de Meerpaal (Stichting de Meerpaal, Timon/Leger des Heils)

Omschrijving voorziening

Stichting de Meerpaal heeft in de binnenstad van Woerde het kamertrainingscentrum (KTC) voor jongeren. Het gaat om vier kamers met een gemeenschappelijke keuken, toilet en douche. Op dit moment worden de bewoners begeleid door Timon. In 2018 wordt dit naar verwachting overgenomen door het Leger des Heils.

Doelgroep(en)

Er is ruimte voor vier jongeren. Nu wonen er nog alleen meiden. In 2018 wordt het KTC ook opengesteld voor jongens. Alle bewoners krijgen hulp en begeleiding, gericht op het zelfstandig kunnen wonen. Het KTC is niet bestemd voor jongeren met een ernstige verslaving, ernstige psychiatrische problematiek, agressie en intensieve zorgbehoevend.

Tekorten/overschotten

Door alle partijen is aangegeven dat er een ernstig tekort is aan opvangmogelijkheden voor jongeren. Het is de doelgroep 17 - 27 jaar die, vaak door problemen thuis, op straat komen te staan en vervolgens in de dak- en thuislozenopvang in Utrecht belanden. Er is een groot tekort aan kamers voor jongeren met aanpalende mogelijkheden voor kamertrainingen of andere begeleidingsvormen. Passende vervolgplekken vanuit een crisisplek ontbreken. In Woerden zijn bijvoorbeeld geen gezinshuizen. Jongeren worden noodgedwongen uit hun eigen omgeving en sociaal netwerk gehaald. Terugkeer naar zelfstandig wonen en leven, opleiding of werk, in de eigen woonplaats wordt daarmee ook zeer moeilijk.

Uitstroom

Wonen in een kamertrainingscentrum is tijdelijk. Doel is het toewerken naar zelfstandig wonen, al dan niet met (tijdelijk) ambulante begeleiding. Deze jongeren hoeven echter niet altijd naar een eigen, zelfstandige woning. Als elke andere jongere geldt er een wachttijd tot men in aanmerking komt voor een woning. Langer verblijven in een opvangvoorziening zonder dat dat nodig is, is ook niet wenselijk.

Om deze jongeren vanuit een opvangvoorziening een vervolgplek te kunnen bieden, en ook andere jongeren uit Woerden de kans te geven om zelfstandig te wonen, is het noodzakelijk om extra aanbod te creëren. Het kan gaan om kamers met gedeelde voorzieningen of bescheiden, goedkope woonstudio's. Rekening houdend met kamers/studio's voor alle jongeren (ook degenen die niet uit een opvangvoorziening uitstromen) is er een behoefte van minimaal 20 studio's/kamers voor uitstroom en eenzelfde aantal extra voor overige jongeren. Met meer extra aanbod dan uitsluitend voor uitstroom, is een gevarieerd aanbod en een mix van jongeren mogelijk.

8.3.3 Fasehuis (Kwintes)

Omschrijving voorziening

Het Fasehuis van Kwintes is een woonvorm voor mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid die nog niet in staat zijn beschermd dan wel zelfstandig te wonen. Het gaat om mensen die 24 uur per dag intensieve begeleiding nodig hebben, Streven is dat bewoners gedurende één jaar intensief begeleid worden waarna uitstroom volgt naar beschermd wonen of een zelfstandige woning. De begeleiding is gericht op het (opnieuw) aanleren van woonvaardigheden. Er is ruimte voor 27 bewoners.

Doelgroep(en)

De huidige groep bewoners is zeer divers. De mix van doelgroepen is niet altijd goed en ook de schaal van de voorziening is niet goed voor iedereen. Er wonen jongeren (18-28 jaar) voor wie een kleinschaliger woonvorm beter zou zijn, en mensen met een GGZ-achtergrond. Bewoners komen van de straat, uit opname-afdelingen en crisis/daklozenopvang.

Tekorten/overschotten

Ook bij het Fasehuis worden mensen geweigerd omdat er geen plek is. Een belangrijke reden is de stagnatie bij uitstroom.

Uitstroom

De uitstroom vanuit het Fasehuis naar een geschikte (beschermd) woonvorm voor mensen met een ernstig psychiatrische aandoening stagneert omdat er geen geschikte plekken beschikbaar zijn. Zij verblijven dan ook al jaren in het Fasehuis. Het gaat dan om 8 tot 10 volwassenen. Voor een deel van hen is een prikkelarme setting

zoals De Heem of een woonvorm zoals Housing First geschikt. Tevens zijn er jongeren voor wie Housing First, met een individuele, intensieve begeleiding, een goede optie kan zijn.

Er is een groep bewoners die, met begeleiding, zelfstandig kan wonen. Het gaat dan om circa 20 mensen waaronder ook jongeren. Kleinschalige woonvormen (kamers met gedeelde voorzieningen) is ook mogelijk.

8.4 Nieuwe initiatieven

Stichting de Ontmoeting heeft een haalbaarheidsverzoek ingediend voor het realiseren van een tussenvoorziening. Het gaat om negen zelfstandige wooneenheden voor mensen die dakloos zijn en tijdelijk onderdak met begeleiding nodig hebben. Voorstel is om de voorziening voor een periode van tien jaar te gebruiken en te monitoren of een voorziening als deze erna nog nodig is. Thuis haven heeft een deel van een kantoorpand in Middelland op het oog. Het zijn, in tegenstelling tot de Pitstop, zelfstandige wooneenheden wat het mogelijk maakt om meer doelgroepen te mixen. Ook is opvang van een ouder met een kind mogelijk.

8.5 Tekorten/overschotten

Er zijn gesprekken gevoerd met Leger des Heils, Kwintess, Abrona, Timon, Kwadraad en Woerdenwijzer. Ook is informatie aangeleverd over wachtlijsten, aantallen mensen voor wie geen plek gevonden wordt enz.. In de scan sociaal domein MENSEN EERST staat tevens al veel informatie over knelpunten en tekorten. De in deze paragraaf genoemde tekorten zijn niet alleen afkomstig van de hierboven beschreven opvangvoorzieningen maar komen ook van ambulante begeleiders en maatschappelijk werk.

Doelgroep Jongeren

Voor de doelgroep 17-27 jaar komen door problemen thuis op straat te staan om vervolgens in de dak- en thuislozenopvang in Utrecht belanden. De consultants zijn niet in staat te helpen doordat huisvestingsmogelijkheden ontbreken. Zij benadrukken het belang van kamers voor jongeren met aanpalende mogelijkheden voor kamertrainingen of andere begeleidingsvormen. In Woerden zijn ook geen gezinshuizen.

Onder een deel van de groep jongeren met een (licht) verstandelijke beperking, speelt nog een ander probleem. Na herindicatie krijgen ze geen WLZ indicatie meer ('te goed') en dienen zij uit te stromen. Er is echter niet voldoende tijd om, met begeleiding, te onderzoeken wat de meest geschikte woonvorm wordt: zelfstandig of toch een beschermde woonvorm. Er is niet voldoende aanbod aan (tussen)voorzieningen voor langere tijd, zoals kamers met begeleiding.

Er is behoefte aan meer opvangvoorzieningen voor jongeren. Het gaat deels om jongeren met een (licht) verstandelijke beperking en deels om jongeren die door omstandigheden (onhoudbare situatie thuis) dakloos zijn of dreigen te worden. Het is in de meeste gevallen ongewenst om jongeren uit de eigen leefomgeving te halen: weg van familie en vrienden, school en/of werk.

Er is behoefte aan minimaal 20 en zo mogelijk nog méér opvangplekken voor jongeren als de uitstroom stagneert. Er is een groot tekort aan kamers en kleine, goedkope woningen/studio's voor jongeren voor uitstroom.

Doelgroep Gezinnen

Maatschappelijk werk, sociaal makelaars en schuldhulpverleners zien veel huisvestingsproblemen door echtscheidingen. De urgentieregeling helpt mensen aan een woning die financieel problemen hebben, maar als schulden ontstaan door een echtscheiding dan geldt de urgentieregeling veelal niet. Daarnaast krijgen gezinnen met kinderen van 18+ geen voorrang. Hierdoor belanden ouders, met hun kinderen, op straat.

Er is geen opvang voor ouder(s) met kind(eren). Wel zijn er regelmatig gezinnen die dakloos zijn of dreigen te worden, geen sociaal netwerk hebben waar onderdak mogelijk is en begeleiding nodig hebben om hun leven weer op de rit te krijgen. Als er geen zicht op uitstroom naar eigen woonruimte is, neemt de druk op de ex-partners, kinderen en familieleden toe. Dit leidt tot escalatie die soms tot politie-ingrijpen leidt. Dit heeft een grote impact op betrokkenen en hun kinderen. Voor kinderen is het van groot belang dat zij in de eigen woonomgeving kunnen blijven.

Er is behoefte aan 4 tot 8 opvangplekken voor ouder(s) met kind(eren).

Voor ouder(s) met kind(eren) is tijdelijke opvang een echte noodoplossing. Voorkeur gaat uit naar een woning waar men kan blijven wonen.

Doelgroep alleenstaanden

Het aantal opvangplekken voor alleenstaanden die tijdelijk onderdak nodig hebben is niet voldoende. Het gaat om mensen met een psychische aandoening of verstandelijke beperking die tijdelijk uit huis weg moeten of dakloos zijn en mensen die door andere omstandigheden dakloos zijn of dreigen te worden. Voor het sociaal netwerk en bij werk/dagbesteding in Woerden is het van belang dat ook de tijdelijke woonruimte in Woerden is. Nu is er alleen de Pitstop en het Fasehuis. Er kunnen plekken vrijgemaakt worden als er voldoende mogelijkheden zijn voor uitstroom.

Er is behoefte aan 4 tot 8 extra opvangplekken voor alleenstaanden (jongeren niet meegerekend).

Bij dit aantal wordt rekening gehouden met een structurele verbetering van de uitstroom. Als de uitstroom niet op gang komt, is er meer behoefte.

(Tiener)moeders

Er melden zich jaarlijks een aantal vrouwen die (onverwachts) zwanger geraakt zijn en inwonen bij ouders of andere familieleden. Deze (bijna-)moeders hebben conform de huisvestingsverordening en de urgentieregels geen recht op voorrang. Voor de inwonende moeder met kind als ook de mensen waar ze bij wonen is de situatie ongewenst en zijn er, naast ruimtetekort in de woning, spanningen en escalaties. Soms wordt de moeder met kind zelfs uit huis gezet.

Opvang met intensieve begeleiding is in sommige gevallen nodig. Timon heeft (beschermde) woonvoorzieningen voor tienermoeders maar niet in Woerden. Voor (het soms opnieuw opbouwen van) het sociaal netwerk, de nabijheid van de vader van het kind en het opbouwen van een zelfstandig leven kan het van belang zijn om in Woerden te kunnen blijven wonen.

Er is behoefte aan 2 tot 4 extra opvangplekken voor (bijna)moeders met kind in Woerden.

In veel gevallen is het beter als de (tiener)moeder met kind naar een permanente woning kan, eventueel met ambulante begeleiding. In sommige gevallen wil de (tiener)vader graag deel uit gaan maken van het gezin en erbij wonen.

8.6 Uitstroom

Uit gesprekken is gebleken dat er niet voldoende (zelfstandige) woningen beschikbaar zijn voor uitstroom naar zelfstandig wonen met ambulante begeleiding. Deze vraag komt vanuit allerlei hoeken: via hulpverleners van ambulante zorg, via GGZ-aanbieders, vanuit buurtteams, cliëntondersteuners, de inwoner zelf of diens familie. Tevens is in voorgaande paragraaf aangegeven dat het bij een aantal doelgroepen gewenst is dat men direct naar een permanente woning gaat, vooral als er kinderen bij betrokken zijn.

Voor uitstroom uit opvangvoorzieningen als ook directe plaatsing in een woning (bij dakloos met kinderen) is behoefte aan woningen en kamers/studio's. Het gaat om circa 40 woningen per jaar. Tevens is behoefte aan minimaal 20 kamers/studio's voor uitstroom. Voorkeur gaat uit naar méér aanbod voor een mix van jongeren vanuit opvang en overige jongeren uit Woerden.

8.7 Acties en partners

In onderstaand overzicht zijn de nu bekende nieuwe initiatieven en wijzigingen bij reeds aanwezige voorzieningen opgenomen. In brede zin wordt bekeken welke extra voorzieningen mogelijk zijn en met welke zorgaanbieders deze voorzieningen uitgewerkt worden. Dit kunnen de nu in Woerden bekende zorgpartijen zijn als ook nieuwe zorgaanbieders.

Gewijzigd aanbod jongeren (geen toevoeging)

- Stichting de Meerpaal/Leger des Heils, KTC de Meerpaal wordt voor 'jong-mix' dus jongens en meiden. Het is geen toevoeging van aanbod, wel gemixt in plaats van alleen meiden.
Rol gemeente: geen (behalve 'akkoord gaan')

Toevoeging aanbod maatschappelijke opvang, diverse doelgroepen

- Stichting de Ontmoeting, Thuishaven: Het initiatief betreft negen zelfstandige wooneenheden voor mensen die dakloos zijn en tijdelijk onderdak met begeleiding nodig hebben. Het gaat, anders dan de overige opvangvoorzieningen in Woerden, om volledig zelfstandige wooneenheden. Er is een haalbaarheidsverzoek ingediend. Het

gaat om een tijdelijk gebruik van een deel van een kantoorpand in Middelland voor een periode van 10 jaar. Voorstel is om in te stemmen met het verzoek mits passend in de visie Middelland.
Rol gemeente: planologisch mogelijk maken (tijdelijke ontheffing van bestemmingsplan).

Pilot nachtopvang/crisisbedden

- Crisisbedden/nachtopvang: Het Leger des Heils wil twee crisisbedden beschikbaar stellen op de locatie Meerpaal/Achterstraat. Voorstel is om hiermee in te stemmen met het Leger des Heils te monitoren wat de bezetting is en welke doelgroepen er gebruik van maken.
Rol gemeente: Monitoren wat de bezetting wordt. Bij structureel tekort (teveel mensen te vaak moeten weigeren) in overleg gaan met alle partijen om te bekijken of er in bestaande opvangvoorzieningen ruimte is voor een of meer crisisbedden.

Vergroten aanbod opvang jongeren

- Om meer aanbod aan opvangvoorzieningen voor jongeren te krijgen, is het noodzakelijk om het gesprek met diverse aanbieders aan te gaan. Daarbij is het ook van belang om te onderzoeken of er locaties/panden beschikbaar zijn. Er zijn genoeg voorbeelden van gemeentelijk vastgoed, schoolgebouwen en kantoren die tijdelijk ingezet worden voor huisvesting van diverse doelgroepen.
Rol gemeente: initiatief nemen voor (vervolg)gesprek met diverse zorgaanbieders. Gemeentelijk vastgoed bekijken op geschiktheid voor inzet als tijdelijke opvangvoorziening.

Afspraken GroenWest woningen/kamers voor uitstroom

Met GroenWest worden afspraken gemaakt over het beschikbaar stellen van voldoende woningen en kamers/studio's voor uitstroom.

Overige mogelijkheden voor woningen en studio's/kamers

In Middelland zijn kansen om kantoren te verbouwen tot kleine, goedkopere, sociale huurwoningen. Ook tijdelijk gebruik van kantoorruimte voor opvang of wonen is een optie. Deze ontwikkelingen kunnen ook door andere partijen uitgewerkt worden.

Er zijn initiatieven bekend waarbij kantoren verbouwd worden tot kleine wooneenheden voor een mix van inwoners zoals bijvoorbeeld een combinatie van mensen met een GGZ-indicatie en jongeren. Ook hiervoor staat veel geschikt vastgoed in Middelland. Vastgoedeigenaren zijn hier aan zet. De gemeente kan deze ideeën wel opnemen in haar (woon)visie en bespreken met vastgoedeigenaren en ontwikkelaars.

9 Ex-gedetineerden

Samenvatting	
Doelgroep	Ex-gedetineerden
Woonvoorzieningen	Begeleid en beschermd wonen met toezicht en ondersteuning
Uitstroom	Kamer of zelfstandige woning
Tekorten	Tussenvoorziening, 4 tot 6 plekken Beschermd woonvorm (L)VB jongeren Zelfstandige woningen, 3 tot 4
Acties	Overleg GroenWest, woningen voor uitstroom Overleg zorgpartijen (ook voor deze specifieke doelgroep) over tijdelijke opvangplekken en beschermd woonvormen. Eea eventueel in samenwerking met omliggende gemeenten

Sinds 2009 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de nazorg aan volwassen burgers die vrijkomen uit detentie. Een groot deel van de ex-gedetineerden stroomt dakloos uit en heeft daarmee een grote kans op recidive. Door de dakloosheid kan de persoon zijn leven niet op de rit krijgen. Daklozenopvangplekken gaan vaak gepaard met allerlei verleidingen, waaronder bijvoorbeeld drugsgebruik.

Afspraken zijn nodig over huisvesting (woningen, kamers) en begeleiding (voor behoud structuur, toezicht, ondersteuning). Hiermee wordt voorkomen dat opnieuw misstappen worden begaan.

9.1 Omschrijving voorziening

Bij ex-gedetineerden gaat het om een diversiteit aan huisvestingsvormen zoals begeleid en beschermd woonvormen en kamers/woningen met begeleiding voor behoud structuur, toezicht en ondersteuning.

9.2 Doelgroep

In Woerden gaat het per jaar om circa 40 gedetineerden per jaar (in hoofdzaak mannen) waarvan 3 à 4 mannelijke minderjarige gedetineerden.

9.3 Tekorten/overschotten en uitstroom

Bij circa 20% (8 personen) is huisvesting een probleem. Het gaat dan om 3 tot 4 mensen voor wie geen zelfstandige huisvesting gevonden kan worden en 4 tot 5 personen voor wie geen geschikte tussenvoorziening is. Het huidige aanbod aan tussenvoorzieningen is niet beschikbaar of niet geschikt.

9.4 Acties

- Afspraken beschikbaar stellen van circa 4 extra woningen per jaar voor uitstroom in aansluiting op een ISD traject/detentieperiode. Met name in de sociale huursector (studio's, appartementen) waar de huurlast ligt op uitkeringsniveau. Waar mogelijk is het raadzaam om een tussenvariant in te bouwen, denk aan een omklapcontract (bijvoorbeeld huurcontract afsluitend met begeleidende partij, zoals Exodus of Leger des Heils) dan wel zorgcontract met verplichting ambulante begeleiding (begeleidende partij tekent dan mee). Dit geeft de woningcorporatie meer garantie op een probleemloze plaatsing.
- Onderzoek geschikte tussenvoorziening: voorwaarden voor deze voorziening: begeleiding, passende dagbesteding in de nabije omgeving, (enigszins) prikkelarme omgeving, aandacht voor schuldenproblematiek/inkomen. Gemiddelde tijd dat men er verblijft: 12 maanden. Aantal plekken: 4 tot 6. Zorgpartij die er mogelijk bij betrokken kan worden: Stichting Exodus, Kwintes, Lister, Leger des Heils, Fact Altrecht.
- Onderzoek geschikte locatie in Woerden ten behoeve van beschermd wonen voor bijzondere doelgroepen binnen de groep ex-gedetineerden: in onze regio zijn tekorten, met name voor de meest complexe doelgroep. Desnoods in samenwerking met omliggende gemeenten (De Ronde Venen bijvoorbeeld). De betreffende doelgroep valt tussen wal en schip. Forensische instellingen zijn te zwaar (groot risico op criminalisering) dan wel te licht (Abrona/Amerpoort). Te denken valt aan de doelgroep: jongvolwassenen met LVB-problematiek (IQ 60-..), verslavingsproblematiek (softdrugs), multiculturele achtergronden, geen inkomen/startkwalificatie. Het is noodzakelijk om rekening te houden met directe plaatsing (crisisbedden). Voorbeeldinstellingen buiten onze regio zijn: Stichting JP van den Bent (diverse locaties), Multi Plus Zorg (Amsterdam), Domus Plus. Er kan ook gedacht worden aan een prikkelarme constructie zoals een zorgboerderij (zie bijvoorbeeld Lievegoed of boerderijdetoe-komst.nl) maar dan wel gericht op een meer complexe doelgroep dan normaliter het geval is bij bijvoorbeeld

Lievegoed. Uiteraard kan een organisatie als Lister of Kwintes hier ook bij betrokken worden. Er zal moeten worden nagegaan of de plaatsingen kunnen worden gedaan via een Wmo-beschikking dan wel een WLZ-indicatie noodzakelijk is, maar er zal ook ruimte (desnoods 1 á 2) moeten zijn voor Forensische plaatsingen (uitgesproken door de rechter, betaald door justitie).

10 Voldoende woningen voor uitstroom

Wonen in de maatschappelijke opvang is altijd tijdelijk. Terugkeer naar de eigen woning is vaak niet van toepassing omdat men deze woning niet heeft (dakloos geworden) of nog nooit gehad heeft (jongeren). De urgentieregels zijn niet altijd van toepassing en men heeft vaak ook niet voldoende inschrijfduur opgebouwd. Een woning of kamer in de particuliere huursector is er niet of is niet betaalbaar.

De gemeente heeft geen woningen en is voor voldoende en een geschikt aanbod afhankelijk van derden. Belangrijke samenwerkingspartner voor de sociale huurwoningvoorraad is GroenWest. Ook zijn er verhuurders/beleggers met sociale en middeldure huurwoningen en ontwikkelende partijen die woningen bouwen. Met GroenWest zijn afspraken over de gewenste sociale huurwoningvoorraad. Met ontwikkelende partijen worden afspraken gemaakt over het gewenste woningbouwprogramma.

Het is noodzakelijk om afspraken te maken over voldoende aanbod en het beschikbaar stellen van huurwoningen voor uitstroom en deze toe te wijzen middels bijzondere bemiddeling. Het gaat dan niet alleen om uitstroom uit de opvangvoorzieningen in Woerden maar ook over de uitstroom uit de regionale maatschappelijke opvang en beschermd wonen. In het regio-convenant 'uitstroom maatschappelijke opvang en beschermd wonen' is afgesproken dat eenzelfde aantal mensen dat ingestroomd is in regionale voorzieningen ook weer uitstroomt naar de betreffende gemeente. In het regio-convenant gaat het specifiek over de doelgroepen dak- en thuislozen, inwoners die (tijdelijk) verblijven in voorzieningen voor MO, BW en ex-gedetineerden.

Voor niet iedereen is het echt noodzakelijk dat het direct een zelfstandige woning wordt. Zo kunnen jongeren ook starten in een kleine studio of kamer met gedeelde voorzieningen. Voor een aantal doelgroepen is uitstroom naar zelfstandige woonruimte wel essentieel: ouder(s) met kind(eren) en tienermoeders (regionale opvang, terugkeer naar Woerden). Voor mensen met een psychische achtergrond en/of een verstandelijke beperking is de gewenste woonvorm afhankelijk van de mentale gesteldheid en de (on)mogelijkheid om met anderen samen te wonen. Ook bij ex-gedetineerden is het soms wel maar niet altijd mogelijk om te starten op een kamer met gedeelde voorzieningen.

De gemeente is verantwoordelijk voor al haar inwoners. Dit betekent dat de juiste balans gevonden moet worden tussen extra aandacht – en woningen – voor kwetsbare doelgroepen enerzijds en de overige inwoners anderzijds. De sociale huurwoningmarkt kan onder druk komen te staan als teveel woningen via bijzondere bemiddeling toegewezen worden en dit teveel ten koste gaat van het aanbod aan overige inwoners.

10.1 Afspraken beschikbaar stellen woningen voor uitstroom

Met GroenWest zijn op hoofdlijnen al afspraken over gemaakt in de prestatieafspraken over het beschikbaar stellen van woningen voor uitstroom: *'Na inventarisatie maken de partijen afspraken over het aantal corporatiewoningen dat jaarlijks wordt toegewezen aan mensen die uitstromen uit instellingen voor maatschappelijke opvang en eventueel ex-gedetineerden.'* Op basis van de resultaten uit dit onderzoek wordt deze afspraak uitgewerkt. Belangrijk aandachtspunt is de juiste balans tussen woningen voor reguliere verhuur en woningen die middels bijzondere bemiddeling of aan urgenten toegewezen worden (zie 11.2).

Behoeftes aan woningen, studio's en kamers

Voor de diverse doelgroepen zijn verschillende opties mogelijk. Niet iedereen heeft direct een woning nodig. Wel is het bij een aantal doelgroepen van belang dat men zelfstandige woonruimte heeft en geen gedeelde voorzieningen. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van het benodigd aantal woningen dan wel studio's of kamers.

Doelgroep	Woningen / studio's / kamers voor uitstroom	Opmerkingen
Alleenstaanden	10 woningen/studio's	Zelfstandige woningen/studio's. Bij een aantal mensen is het gewenst dat de woning groot genoeg is zodat kinderen kunnen komen logeren (echtscheiding met kinderen)
Jongeren	20 studio's/kamers	Uitstroom bepaalt mede hoeveel plekken er vrijkomen en hoeveel extra plekken er dan nog nodig zijn.

Doelgroep	Woningen / studio's / kamers voor uitstroom	Opmerkingen
Mensen met een psychische aandoening	20 woningen / kleinschalige woonvormen	Kleinschalige woonvorm: maximaal 6 (kleinere) woningen/wooneenheden, eventueel met gemeenschappelijke woonkamer/keuken
(Tiener) moeders met kind	2 tot 4 woningen	Woning met ruimte voor een kind
Ouder(s) met kind(eren)	4 tot 8 woningen	Woninggrootte afhankelijk van het aantal kinderen
Ex-gedetineerden	4 woningen/studio's	Zelfstandige woning van belang voor rehabilitatie
totaal		

Geraamde behoefte aan woningen, studio's en kamers voor uitstroom

Contingent uitstroom

Uitgangspunt voor de uitwerking van de afspraken met GroenWest zijn:

- Contingent van 20 tot 30 woningen per jaar als ook 15 tot 25 studio's/kamers per jaar, gekoppeld aan uitstroom uit diverse opvangvoorzieningen en toe te wijzen middels bijzondere bemiddeling. Het gaat om woningen voor alleenstaanden, stellen, huishoudens met kind(eren) en ex-gedetineerden.
- Procesafspraken over woningtoewijzing en bijzondere bemiddeling:
 - Moment van melding van mogelijke uitstroom door zorgpartij (zodat er voldoende tijd is om een woning te vinden).
 - Termijn tussen aanvraag woning en woningtoewijzing: dit is ook afhankelijk van het type woning.
 - Afspraken over aanvullende voorwaarden in het huurcontract (zoals begeleiding, budgetbeheer of bewindvoering enz.) dan wel een omklapcontract.
 - Overige voorwaarden en wensen zoals de directe omgeving: rustige woonbuurt voor mensen die gevoelig zijn voor prikkels, woning in de buurt van de (ambulante) begeleiding en/of intramurale woonvoorziening waar men uitstroomt (nog gebruik kunnen maken van deze voorziening: inloop, dagbesteding).
- Jaarlijks monitoren en indien nodig bijstellen van het afgesproken aantal woningen/kamers die beschikbaar gesteld worden.
- Monitoren van het aanbod via urgentie en bijzondere bemiddeling in relatie tot reguliere woningtoewijzing.
- Jaarlijks monitoren van het proces en de afspraken.

Overig aanbod (jongeren)

Voorstel is om extra woonaanbod voor jongeren te realiseren, niet alleen voor uitstroom maar ook voor de overige jongeren. Het kan dan gaan om kamers met gemeenschappelijke voorzieningen of kleine studio's. Rekening houdend met minimaal 20 kamers/studio's voor uitstroom en een mix aan jongeren, gaat het dan om minimaal 40 kamers/studio's. GroenWest gaat in 2018 de mogelijkheid onderzoeken om tijdelijke huurcontracten voor jongeren in de te zetten³. Middels bijzondere bemiddeling kan een deel van deze woningen toegewezen worden voor uitstroom. Ook andere ontwikkelaars en vastgoedeigenaren worden benaderd met de vraag of zij dit type aanbod kunnen realiseren.

10.2 Bijzondere bemiddeling en relatie met reguliere woningtoewijzing

Het toewijzen van woningen via bijzondere bemiddeling en urgentie is van invloed op het aanbod aan de reguliere woningzoekenden. Aan urgenten is de afgelopen jaren gemiddeld 34 woningen per jaar toegewezen. Aan statushouders zijn in 2015, 2016 en 2017 respectievelijk 21, 32 en 25 woningen toegewezen: gemiddeld 26 woningen. Worden hier 20 tot 30 woningen voor uitstroom aan toegevoegd, dan gaat het in totaal om 80 tot 100 woningen per jaar die buiten de reguliere verhuur om toegewezen worden.

Afgelopen jaren was het aantal woningtoewijzingen gemiddeld 275 per jaar. In deze jaren zijn weinig nieuwbouwprojecten in sociale huur opgeleverd. Komende jaren is een structurele oplevering van extra sociale huurwoningen te verwachten waarmee het aanbod vergroot wordt. Komende jaren wordt een gemiddelde oplevering van 30 socia-

³ Prestatieafpraak: GroenWest onderzoekt in 2018 de mogelijkheden van tijdelijke huurcontracten voor jongeren. Hiermee wordt het aanbod aan woningen voor jongeren vergroot.

le huurwoningen per jaar verwacht. Per opgeleverde nieuwbouwwoning vinden minimaal twee nieuwe verhuringen plaats (doorstroming).

Afgelopen jaren is het gemiddeld aanbod per jaar 275 woningen geweest. Rekening houdend met 60 extra verhuringen, voortvloeiend uit de oplevering van 30 nieuwbouwwoningen, is een aanbod van 335 woningen per jaar te verwachten. Als 80 tot 100 woningen via bijzondere bemiddeling en urgentie toegewezen worden, wordt 24 tot 30% buiten reguliere woningtoewijzing verhuurd.

Jaarlijks wordt het percentage aan woningen dat via bijzondere bemiddeling toegewezen wordt ten opzichte van het totale huuraanbod gemonitord. Het gaat dan, naast uitstroom, ook om overige urgenten zoals statushouders en mensen met urgentie. De jaarlijkse monitor is opgenomen in de Jaarbrief wonen. Streven is om dit percentage niet boven 30% uit te laten komen.

10.3 Overige aanbieders van woningen en kamers/studio's

Zoals ook opgenomen in de regionale koers U16 opvang en beschermd wonen, zijn er creatieve manieren te bedenken om woonplekken te realiseren. Concrete voorbeelden zijn het ombouwen, opsplitsen of opknappen van panden, zoals verzorgingstehuizen en kantoren, en het realiseren van tijdelijke woningen en kamers. Met name in Middelland zijn kansen om woningen en woonvoorzieningen te realiseren, zowel tijdelijk (verbouw van kantoorpanden) als permanent (transformatie kantoorpanden en sloop/nieuwbouw). In de woonvisie Middelland worden deze opties opgenomen. Met initiatiefnemers wordt deze behoefte ook besproken.

11 Monitoring

In voorliggend rapport zijn de huidige voorzieningen en de nieuwe initiatieven geïnventariseerd. Dit overzicht wordt jaarlijks, en bij nieuwe initiatieven, geactualiseerd en opgenomen in de Staat van Woerden.

Nieuwe initiatieven komen op diverse afdelingen binnen. Elk initiatief wordt in ieder geval ook aangemeld voor het overzicht. De verantwoordelijkheid voor dit overzicht ligt bij twee domeinen: het team sociaal domein (beleidsadviseur wonen/sociaal domein) en het team ruimtelijk beleid en projecten (beleidsadviseur wonen).

Naast het monitoren van het aanbod wordt de behoefte gemonitord. Door WoerdenWijzer (consulenten, sociaal makelaars) worden aanvragen geregistreerd inclusief de tekorten (mensen die niet geplaatst kunnen worden omdat er nergens plek is). Ook overige partijen wordt gevraagd om bij te houden of er (te)veel mensen geen plek kunnen krijgen en geweigerd worden. Jaarlijks wordt de balans opgemaakt en opgenomen in de Staat van Woerden.

Stagnatie in uitstroom wordt gemonitord waarbij ook in beeld gebracht wordt welke woningen en woonvoorzieningen ontbreken in het aanbod of welke andere redenen er zijn dat de uitstroom stagneert.

Jaarlijks worden afspraken gemonitord met betrekking tot het contingent woningen voor uitstroom: het afgesproken aantal woningen en kamers, het daadwerkelijk toegewezen aantal woningen, de behoefte en de termijn waarop woningen beschikbaar gesteld zijn.

In regionaal verband wordt de uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen uitgewerkt. Daarbij gaat ook duidelijk worden om welke aantallen aan woningen het gaat en welke opvangvoorzieningen/beschermd wonen er regionaal en lokaal blijven of moeten komen. Zodra deze informatie bekend is, wordt bekeken welke aanvullende maatregelen en afspraken er nodig zijn. Het gaat dan onder andere om een mogelijke aanpassing van de afspraken met GroenWest over het beschikbaar stellen van woonruimte voor uitstroom.

12 Actielijst

Deze inventarisatie en analyse is een opstap naar diverse acties. In onderstaand overzicht zijn de voorgestelde acties benoemd en waar mogelijk voorzien van een (streef)planning.

Acties	Uit	Door wie	Planning	
1	Afspraken met GroenWest over bijzondere bemiddeling bij uitstroom doelgroep (L)VG uit permanente beschermde woonvorm	5.7	Gemeente, GroenWest	1 ^e kwartaal 2018
2	Gesprekken zorgpartijen over inzet crisisbed(den)	8.6	Gemeente, zorgpartijen	2018
3	Thuishaven haalbaarheidsverzoek afhandelen, positief adviseren	9.7	Gemeente	1 ^e kwartaal 2018
4	Monitoren bezetting en doelgroepen crisisbedden	9.7	Gemeente	2018
5	Gesprekken met zorgaanbieders over extra aanbod aan opvang voor jongeren	9.7	Gemeente, zorgpartijen	2018
6	Onderzoek geschikte tussenvoorziening en beschermd wonen ex-gedetineerden	10.4	Gemeente, Veiligheidshuis i.s.m. omringende gemeenten	2018
7	Uitwerken afspraken GroenWest: contingent woningen voor uitstroom en afspraken bijzondere bemiddeling	11.1	Gemeente, GroenWest	1 ^e kwartaal 2018
8	Gesprek GroenWest over extra aanbod woningen/studio's/kamers voor jongeren	11.1	Gemeente, GroenWest	1 ^e kwartaal 2018
9	Gesprek overige aanbieders woningen voor toevoegen aanbod aan woningen/studio's, onder andere voor jongeren	11.3	Gemeente, projectleiders, vastgoedeigenaren, projectontwikkelaars	Continu
10	Verkenning nieuwe initiatieven en woonvormen	4.4.5/ 5.7/6.6	Gemeente, bewonersinitiatieven, zorgpartijen, ontwikkelaard	Continu
11	Monitoren aanbod/wijzigingen/toevoegingen woonvoorzieningen, uitstroom, tekorten en stagnatie	12	Gemeente (Woerdenwijzer, sociaal makelaars), zorgpartijen, Kwadraad, GroenWest	Jaarlijks, 4 ^e kwartaal
12	Afstemming met regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16	12	Gemeente	Continu

Bijlage 1 Begripsbepaling

De in dit rapport gebruikte begrippen zijn termen zoals gebruikt door aanbieders en en professionals. Vanuit het perspectief 'Mensen Eerst' wordt in het gesprek met onze inwoners gesproken over wonen bij een instelling of woonzorgcomplex en zorg bij de mensen thuis.

Definities zelfstandige en niet-zelfstandige woningen

Zelfstandige woning

Een zelfstandige woning is een woning met eigen toegang en eigen keuken en toilet/badkamer. Het gaat om een eigen afsluitbare toegang vanaf de openbare weg, een erf of een gedeelde verkeersruimte (portiek, galerij, binnengang).

Zelfstandige woningen kunnen, naast de individuele voorzieningen (keuken, toilet/badkamer), ook gemeenschappelijke ruimten hebben zoals bijvoorbeeld een gezamenlijke woonkamer met keuken. Zolang elke woning ook de hierboven beschreven eigen voorzieningen heeft, blijven het zelfstandige woningen.

Niet-zelfstandige woning

Niet-zelfstandige woningen zijn wooneenheden/kamers waarbij een aantal voorzieningen - zoals toegang, keuken of toilet/badkamer - gedeeld wordt met bewoners van andere wooneenheden/kamers.

Definities wonen met zorg

Onder de noemer wonen met zorg en welzijn wordt onderscheid gemaakt in geschikt, verzorgd, beschut en intramuraal wonen. Het gaat om woningen en woonvormen waarin men permanent woont.

Geschikt wonen

Tot het 'geschikt wonen' behoren woningen, waarvan diverse kenmerken maken dat ze meer geschikt zijn voor ouderen en mensen met beperkingen dan gebruikelijke woningen. Hierbij gaat het om de als zodanig aan te duiden ouderenwoningen, waarbij de woningen ook onderdeel uit kunnen maken van een complex met extra diensten, zoals maaltijdverzorging, gemeenschappelijke recreatieruimte etc. ('wonen met diensten'). Ook de (ingrijpend) aangepaste woningen en de (overige) nultredenwoningen vallen onder het geschikt wonen.

Geschikt wonen kan ook in geclusterde vorm, als woongroep, waarbij een aantal zelfstandige woningen geclusterd is, al dan niet met – als extra – ook nog gemeenschappelijke voorzieningen.

Ook niet-zelfstandige woningen kunnen vallen onder de noemer geschikt wonen. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om woningen met uitsluitend een gemeenschappelijke woonkamer/keuken en geen eigen keuken.

Verzorgd wonen

Het 'verzorgd wonen' heeft betrekking op de situatie, waarbij een huishouden in een (ouderen)woning gebruik kan maken van de verpleging of verzorging vanuit een nabijgelegen zorgsteunpunt ('zorg op afroep').

Geschikt wonen kan ook in geclusterde vorm, als woongroep, waarbij een aantal zelfstandige woningen geclusterd is, al dan niet met – als extra – ook nog gemeenschappelijke voorzieningen.

Ook niet-zelfstandige woningen kunnen vallen onder de noemer verzorgd wonen. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om woningen met uitsluitend een gemeenschappelijke woonkamer/keuken en geen eigen keuken.

Beschut wonen

Tot het 'beschut wonen' worden gerekend de plaatsen in intramurale instellingen - veelal verzorgingshuisplaatsen - ten behoeve van personen met een indicatie voor zorg⁴ 1-4. Als gevolg van 'extramuralisering' wordt uitgegaan van een afname van de vraag naar beschut wonen.

Bij beschut wonen wordt vaak gedacht aan niet-zelfstandige woningen. Het kunnen echter ook zelfstandige woningen zijn in een verzorgingshuis.

⁴ In bijlage twee zijn de zorgprofielen beschreven.

Intramuraal wonen

Het 'intramuraal wonen' omvat de woon- en verblijfsvormen met 24-uurs nabije zorg. Dit betekent dat de zorg permanent aanwezig is. Veelal gaat het om vormen van wonen in intramurale zorginstellingen zoals verpleeghuizen. Ook verschillende kleinschalige vormen van groepswonen – in zelfstandige woningen of niet-zelfstandige wooneenheden – vallen onder het intramuraal wonen. Kleinschalige woonprojecten voor dementerende ouderen zijn voorbeelden hiervan.

Bij intramuraal wonen wordt vaak gedacht aan niet-zelfstandige woningen. Het kunnen echter ook zelfstandige woningen zijn, ook in een verpleeghuis.

Schema doelgroepen, zorg en woonvormen

Doelgroep	Ambulante zorg en begeleiding		Intramuraal (24-uurs zorg)		Overige wensen en randvoorwaarden
	Zelfstandig	Niet-zelfstandig	Zelfstandig	Niet-zelfstandig	
Ouderen en mensen met een fysieke beperking (VV)	<p>Geschikte woningen: gelijkvloers, geschikt voor zorg aan huis</p> <p>Verzorgd wonen in zelfstandige woningen, in de nabijheid van 24-uurszorg</p> <p>Geclusterd wonen in zelfstandige woningen (woongroep)</p>	Geclusterd wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen (groepswonen)	<p>Beschut wonen in zelfstandige woningen</p> <p>Intramuraal wonen in een zelfstandige woning in een verpleeghuis</p>	<p>Beschut wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen</p> <p>Intramuraal wonen in een niet-zelfstandige wooneenheid in een verpleeghuis</p>	In de nabijheid van zorg, dagelijkse voorzieningen en informele ontmoeting
Mensen met een (licht) verstandelijke beperking ((L)VG)	<p>Zelfstandig wonen</p> <p>Geclusterd wonen in zelfstandige woningen (woongroep)</p>	Geclusterd wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen (groepswonen)	<p>Beschut wonen in zelfstandige woningen</p> <p>Beschermd wonen in een zelfstandige woning in een beschermde woonvorm</p>	<p>Beschut wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen</p> <p>Beschermd wonen in een niet-zelfstandige wooneenheid in een beschermde woonvorm</p>	In de nabijheid van zorg en begeleiding, dagelijkse voorzieningen, inloop/informele ontmoeting en dagbesteding
Mensen met een psychische aandoening (GGZ)	<p>Zelfstandig wonen</p> <p>Geclusterd wonen in zelfstandige woningen (woongroep)</p>	Geclusterd wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen (groepswonen)	<p>Beschut wonen in zelfstandige woningen</p> <p>Beschermd wonen in een zelfstandige woning in een beschermde woonvorm</p>	<p>Beschut wonen in niet-zelfstandige wooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen</p> <p>Beschermd wonen in een niet-zelfstandige wooneenheid in een beschermde woonvorm</p>	In de nabijheid van zorg en begeleiding, dagelijkse voorzieningen, inloop/informele ontmoeting en dagbesteding

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn gedefinieerd in de Wet maatschappelijke ondersteuning. Het zijn in principe tijdelijke woon- en opvangvoorzieningen, zij het dat de periode van tijdelijk verblijf verlengd kan worden.

Beschermd Wonen

In de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) staat beschermd wonen gedefinieerd als 'wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische- of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving'. Feitelijk gaat het om een woonvorm met 24-uurs zorg, toezicht en begeleiding.

Het beschermd wonen dat onder de Wmo valt is in principe tijdelijk (maximaal drie jaar, maar verlenging is mogelijk). Mensen met een verstandelijke beperking (zonder kans op herstel, vaak al vanaf de geboorte) en chronisch zieken zijn per definitie niet tijdelijk en vallen daarom onder de Wet langdurige zorg (Wlz).

Maatschappelijke Opvang

Maatschappelijke opvang is tijdelijk verblijf gekoppeld aan zorg en begeleiding voor inwoners die dak- of thuisloos zijn. In de Wmo is opvang gedefinieerd als 'onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving'. Er zijn diverse typen maatschappelijke opvang, zoals acute opvang (daklozenopvang, crisisbedden) en tussenvoorzieningen: tijdelijke opvang, gericht op rehabilitatie/herstel en uitstroom naar regulier wonen of een andere, permanente woonvorm.

Relevante wetgeving

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vormt samen met de Wet langdurige zorg (Wlz), de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Jeugdwet het Nederlandse stelsel van zorg en welzijn.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een wet in het kader van zorg en ondersteuning. De wet wordt uitgevoerd, en betaald, door gemeenten en heeft als doel om burgers zo goed mogelijk in staat te stellen om deel te nemen aan de samenleving. De Wet maatschappelijke ondersteuning is vooral bedoeld voor burgers die problemen ondervinden bij het deelnemen aan de maatschappij, zoals ouderen en mensen met een beperking. Gemeenten zijn volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning verplicht om deze groepen te compenseren door het aanbieden van voorzieningen en ondersteuning, bijvoorbeeld huishoudelijke hulp of een aanpassing aan de woning.

Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wet langdurige zorg (Wlz) is bedoeld voor mensen die voortdurend (intensieve) zorg nodig hebben in de nabije omgeving. Denk daarbij aan chronisch zieken, kwetsbare ouderen en mensen met een ernstige geestelijke, lichamelijke beperking of aandoening. Alles wat de cliënt nodig heeft wordt vanuit de Wlz geregeld, namelijk:

- Verblijf in een zorginstelling (thuis wonen is ook mogelijk)
- Begeleiding, verpleging en verzorging
- Geneeskundige zorg en behandeling in verband met de ziekte, beperking of stoornis
- Bij bepaalde zorgzwaartes: fysiotherapie en tandheelkunde.
- Hulpmiddelen
- Vervoer naar de plaats waar de begeleiding, behandeling en verzorging plaatsvindt.

Het gaat hier dus om zwaardere zorgbehoeften. Om aanspraak te kunnen maken op zorg of vergoedingen vanuit de Wet langdurige zorg is een zorgindicatie nodig. Het Centraal Indicatiestelling Zorg (CIZ) beoordeelt of iemand in aanmerking komt voor zorg vanuit de Wlz. Er wordt dan gekeken of er aan de volgende criteria wordt voldaan:

- Is er permanent toezicht nodig?
- Is er 24 uur per dag zorg in de nabijheid nodig?

In principe wordt de zorg met een Wlz-indicatie op twee manieren geleverd:

- Intramuraal: zorg in een zorginstelling, middels zorg in natura (ZIN) of persoonsgebonden budget (PGB).
- Extramuraal: zorg thuis (als de situatie dit toelaat en de kosten niet hoger zijn dan bij verblijf in een instelling), middels een volledig pakket thuis (VPT), modulair pakket thuis (MPT) of een persoonsgebonden budget (PGB).

Zorgkosten van de Wet langdurige zorg worden gefinancierd door het rijk en met (inkomensafhankelijke) eigen bijdragen van de cliënt.

Zorgverzekeringswet (Zvw)

In 2006 is de Zorgverzekeringswet (Zvw) in het leven geroepen. Deze wet vervangt de oude ziekenfondswet waarin er onderscheid werd gemaakt tussen ziekenfondsen en particuliere verzekeringsmaatschappijen. De zorgverzekeraars zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Zvw. Eén van de kernpunten uit de Zorgverzekeringswet is dat in principe iedereen die in Nederland woont of werkt, verplicht is om een basisverzekering af te sluiten.

De basisverzekering dekt een groot aantal gezondheidsrisico's, waaronder:

- Geneeskundige zorg (eerstelijns zorg) in ziekenhuizen, huisartsen en andere erkende zorgaanbieders
- Ziekenvervoer
- Tandheelkundige zorg (voor jongeren tot 18 jaar)
- Farmaceutische zorg (medicatie)
- Bepaalde hulpmiddelen, zoals een kunstgebit of gehoorapparaat
- Persoonlijke verzorging en verpleging via de wijkverpleegkundige
- Kraam- en verloskundige zorg
- Paramedische zorg

De kosten worden vergoed door de zorgverzekeraars. Voor elke verzekerde geldt een verplicht eigen bijdrage per jaar als ook een eigen bijdrage bij sommige behandelingen en middelen.

Jeugdwet

De Jeugdwet valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Het gaat om kinderen en jongeren onder de 18 jaar die hulp, zorg of ondersteuning nodig hebben:

- Zorg- en hulp bij opvoedingsproblemen. Hieronder valt bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp en pleegzorg.
- Geestelijke gezondheidszorg (GGZ), ook in het kader van jeugdstrafrecht. Hieronder valt bijvoorbeeld behandeling van psychische problemen, dyslexiezorg, verblijf in een instelling maar ook forensische zorg.
- Zorg bij een lichamelijke of verstandelijke beperking.
- Individuele begeleiding en dagbesteding in groepsverband.
- Vervoer bij begeleiding en vervoer naar een instelling (onder voorwaarden).
- Persoonlijke verzorging, zoals hulp bij het opstaan, wassen en aankleden.
- Kinderbescherming en jeugdreclassering.
- Gesloten jeugdzorg.

Bijlage 2 Zorgprofielen

Tot 2015 hadden indicaties voor verblijf de vorm van een zorgzwaartepakket (ZZP). Deze ZZP's waren genummerd. Sinds 2015 vallen indicaties voor verblijf onder de Wet langdurige zorg (Wlz). Het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ) geeft bij de indicatiestelling een zorgprofiel af.

Sector verpleging en verzorging

Zorgprofiel	Omschrijving
VV 4	VV Beschut wonen met intensieve begeleiding en uitgebreide verzorging
VV 5	VV Beschermd wonen met intensieve dementiezorg
VV 6	VV Beschermd wonen met intensieve verzorging en verpleging
VV 7	VV Beschermd wonen met zeer intensieve zorg, vanwege specifieke aandoeningen, met de nadruk op begeleiding
VV 8	VV Beschermd wonen met zeer intensieve zorg, vanwege specifieke aandoeningen, met de nadruk op verzorging/verpleging
VV 9b	VV Herstelgerichte behandeling met verpleging en verzorging
VV 10	VV Beschermd verblijf met intensieve palliatief-terminale zorg

Sector verstandelijke gehandicaptenzorg

Zorgprofiel	Omschrijving
VG 3	VG Wonen met begeleiding en verzorging
VG 4	VG Wonen met begeleiding en intensieve verzorging
VG 5	VG Wonen met intensieve begeleiding en intensieve verzorging
VG 6	VG Wonen met intensieve begeleiding, verzorging en gedragsregulering
VG 7	VG (Besloten) wonen met zeer intensieve begeleiding, verzorging en gedragsregulering
VG 8	VG Wonen met begeleiding en volledige verzorging en verpleging

Sector licht verstandelijk gehandicaptenzorg

Zorgprofiel	Omschrijving
LVG 1	LVG Wonen met enige behandeling en begeleiding
LVG 2	LVG Wonen met behandeling en begeleiding
LVG 3	LVG Wonen met intensieve behandeling en begeleiding, kleine groep
LVG 4	LVG Wonen met zeer intensieve behandeling en begeleiding
LVG 5	LVG Besloten wonen met zeer intensieve behandeling en begeleiding
SGLVG 1	LVG Behandeling in een SGLVG behandelcentrum (SGLVG = sterk gedragsgestoord, licht verstandelijk gehandicapt)

Sector lichamelijke gehandicaptenzorg

Zorgprofiel	Omschrijving
LG 1	LG Wonen met enige begeleiding en enige verzorging (2015)
LG 2	LG Wonen met begeleiding en enige verzorging
LG 3	LG Wonen met enige begeleiding en verzorging (2015)
LG 4	LG Wonen met begeleiding en verzorging
LG 5	LG Wonen met begeleiding en intensieve verzorging
LG 6	LG Wonen met intensieve begeleiding en intensieve verzorging
LG 7	LG Wonen met zeer intensieve begeleiding en zeer intensieve verzorging

Sector geestelijke gezondheidszorg

Zorgprofiel	Omschrijving
GGZ-B 3	GGZ-B Voortgezet verblijf met intensieve begeleiding
GGZ-B 4	GGZ-B Voortgezet verblijf met intensieve begeleiding en verzorging
GGZ-B 5	GGZ-B Voortgezet verblijf met intensieve begeleiding en gedragsregulering
GGZ-B 6	GGZ-B Voortgezet verblijf met intensieve begeleiding en intensieve verpleging en verzorging
GGZ-B 7	GGZ-B Beveiligd voortgezet verblijf vanwege extreme gedragsproblematiek met zeer intensieve begeleiding

Bijlage 3 Regionale tussenvoorzieningen

Organisatie	Locatie	Doelgroep	Diensten
't Groene Sticht gastenverblijf (stichting de tussenvoorziening)	Utrecht	(ex) dak -en thuislozen die een opstap willen maken naar zelfstandig wonen.	Wonen met begeleiding op maat
Noiz Opvang (stichting de tussenvoorziening)	Utrecht	(ex) daklozen, met de mogelijkheid voor gasten om te participeren in de huishoudelijke organisatie van de Noiz	Nachtopvang
Corporatie Hotel 2 (stichting de tussenvoorziening)	Utrecht	Kleine gezinnen. Een voorziening ter preventie, tijdelijk wonen ter voorkoming van dakloosheid met lichte begeleiding.	Wonen met begeleiding op maat
Leger des Heils Midden Nederland	Utrecht	Jong en oud die kampen met problemen op meerdere gebieden in hun leven. Bijv. Psychiatrische problemen, ook te maken met verslaving, opvoedingsproblemen en schulden.	Preventie
Corporatiehotel 1 (stichting de tussenvoorziening)	Utrecht	Alleenstaanden. Een voorziening ter preventie, tijdelijk wonen ter voorkoming van dakloosheid met lichte begeleiding	Wonen met begeleiding op maat
Housing First (stichting de tussenvoorziening)	Utrecht	Individuele begeleid wonen voor dak- en thuislozen met complexe en meervoudige problematiek, zoals psychiatrische aandoening in combinatie met verslavingsproblemen.	Wonen met begeleiding op maat.
Singelzicht (stichting Pension singzicht)	Utrecht	Jongeren van 17 tot 24 jaar. Intensieve 24-uurszorg en begeleiding aan dak- en thuislozen	Begeleid wonen – dag en nacht
Sleep Inn (stichting de tussenvoorziening)	Utrecht	Biedt nachtopvang aan dak- en thuislozen en voor wie wil een luisterend oor en hulp bij de aanpak van problemen. Voor vrouwen is er ene aparte slaapzaal met wasgelegenheid.	Nachtopvang
Weerdsingel (stichting de tussenvoorziening)	Utrecht	Kwetsbare vrouwen en mannen die niet rechtmatig in Nederland verblijven	Crisisopvang (7x24)
Het Catharijnehuis (stichting dagopvang Utrecht)	Utrecht	Daklozen op die Utrecht of directe omgeving verblijven.	Dagopvang
Bloksbeek (stichting de tussenvoorziening)	Utrecht	24-uurs opvang met begeleiding voor alleenstaande mannen en vrouwen vanaf 23 jaar. Binnen jaar toe te leiden naar een vervolgplek op maat	Begeleid wonen- dag en nacht
Boka (stichting de tussenvoorziening)	IJsselstein	Opvang aan mannen, vrouwen (17+) en eenoudergezinnen.	Crisisopvang (7x24)

Bijlage 4 Urgentie regionale huisvestingsverordening

Om voor een sociale huurwoning in aanmerking te komen staan moet iemand een groot aantal jaren staan ingeschreven als woningzoekende. Als een woningzoekende vindt dat zijn situatie zo bijzonder is dat hij bij de toewijzing van sociale huurwoningen eerder aan de beurt moet zijn dan iemand die langer als woningzoekende staat ingeschreven, kan hij een urgentieverklaring aanvragen bij de gemeente. Als hij een urgentieverklaring heeft gekregen krijgt hij voorrang op alle andere woningzoekenden als er een sociale huurwoning in Woerden of in de regio wordt aangeboden. Tenminste als zijn urgentieverklaring eerder is afgegeven dan die van andere woningzoekenden die voor dezelfde woning interesse heeft. Het verlenen van een urgentie is geregeld in de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2015, gemeente Woerden.

De urgentieverklaring wordt alleen afgegeven voor woningzoekenden met een acuut woonprobleem of die geen dak boven hun hoofd hebben, én als zij voldoen aan een aantal strikte voorwaarden: algemeen en aanvullend voor specifieke situaties.

Om in aanmerking te kunnen komen voor een urgentieverklaring moet de aanvrager voldoen aan alle volgende algemene criteria:

- a. de woningzoekende is inwoner van een gemeente in de Utrechtse huisvestingsregio en woont daar minstens een jaar
- b. de woningzoekende beschikt over zelfstandige woonruimte in de huisvestingsregio (geldt niet voor mantelzorg-urgentie)
- c. er is sprake van een bijzondere persoonlijke noodsituatie
- d. de noodsituatie is ontstaan buiten eigen schuld en was door de woningzoekende niet te voorzien
- e. de woningzoekende kan aantonen eerst zelf naar een oplossing te hebben gezocht en
- f. een verhuizing binnen zes maanden is noodzakelijk
- g. de woningzoekende is aantoonbaar niet in staat om zelf binnen zes maanden voor passende huisvesting te zorgen
- h. het inkomen is niet hoger dan € 36.165 (peildatum 1 januari 2017).

De aanvragers vragen urgentie aan op basis van specifieke indicaties. Daar horen specifieke toewijzingscriteria bij, waar de aanvraag voor urgentie naast de algemene criteria aan moet voldoen.

Reden urgentie	Voorwaarden
Dreigende dakloosheid	<ul style="list-style-type: none">– de dakloosheid is niet langer dan een maand geleden ontstaan– de te verlaten woning is een 'dienstwoning' of er is een rechterlijke uitspraak (niet in geval van echtscheiding) of er is sprake van een calamiteit (brand of overstroming bijvoorbeeld)
Relatiebeëindiging	<ul style="list-style-type: none">– de aanvrager woonde minimaal twee aaneengesloten jaren met zijn partner op één adres– er is minimaal één minderjarig kind waarvoor de aanvrager de zorg heeft en g van de ouders kan voor de huisvesting van dat kind (of had kunnen) zorgen– de aanvrager kon de huur of het eigendom van de woning niet claimen– de relatie werd niet langer dan drie maanden geleden verbroken
Financiële omstandigheden	<ul style="list-style-type: none">– er is minimaal één minderjarig kind waarvoor de aanvrager de zorg heeft– de financiële problemen vallen de aanvrager niet te verwijten– de aanvrager komt in aanmerking voor een gemeentelijke uitkering uit een woonlastenfonds met daaraan de voorwaarde uit te zien naar een goedkope woning
Medische omstandigheden	<ul style="list-style-type: none">– de woonsituatie is om medische redenen onhoudbaar– de aanvrager is onder behandeling van een arts of specialist– een verhuizing lost het medische probleem ook daadwerkelijk op

Reden urgentie	Voorwaarden
Mantelzorg	<ul style="list-style-type: none">- de woongemeente van de mantelzorgontvanger verklaart dat sprake is van een (mantel-) zorgvraag van minimaal acht uren per week verspreid over vier dagen- de mantelzorg zal naar verwachting nog 'enkele jaren' verleend gaan worden- de reisafstand tussen zorgvrager en -verlener is méér dan vijf kilometer en wordt na verlening van de urgentie - minder dan vijf kilometer

In zeer bijzondere (nood-)situaties, wanneer toepassing van de Huisvestingsverordening zou leiden tot 'bijzondere hardheid', kunnen burgemeester en wethouders op advies van de regionale urgentiecommissie en met toepassing van de zogenaamde hardheidsclausule afwijken van de verordening en besluiten toch een urgentieverklaring af te geven. Deze urgentieverklaring geldt dan alleen in de eigen woongemeente.